

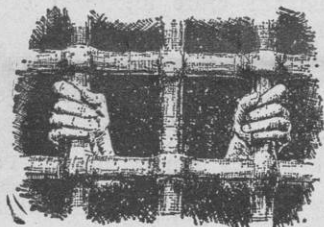

terra lliure

MENSUEL
PRIX : 1,00 F.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 67
Paris, Febrer - Març 1981

Les presons, un poder punitiu a enderrocar

Diuen els aciençats que les lleis i llur obediència són el preu que l'home hagué de pagar per gaudir en tranquil·litat els avantatges d'una vida social, tip de viure una llibertat estèril, al marge de la dels altres homes; però, en acceptar les lleis hom acceptava simultàniament l'aparell penal que hauria de garantir llur compliment, establint-se, d'aquesta manera, una correspondència ineludible entre la legislació, el sistema repressiu i la classe social en el poder, d'on resultarien unes relacions interindividuals coercitives, intimidatòries i aclaparadores, profitoses només per als qui frueixen de l'exercici del poder.

Es fa palès que l'apropiació il·lícita, a l'encapçalament de la història, de tot allò que només hauria de servir per a oprimir els altres: la possessió de béns la propietat de la terra, dels mitjans de producció i de distribució, així com de les matèries primes, genera un sistema de control i de càstig per a millor defensar el que ha estat usurpat i els privilegis tan innoblement assolits. Per tal de fiançar aquesta propietat i la injustícia, contra els interessos de la majoria, neixen les presons.

Potser la descripció més patètica de la malfaent institució la podem llegir en aquell poema de Miguel Hernández, «Las cárceles», quan diu: «Las cárceles se arrastran por la humedad del mundo, / van por la tenebrosa vía de los juzgados; / buscan a un hombre, buscan a un pueblo, lo persiguen, / lo absorben, se lo tragan.» Ni més ni menys, puix que enguany a ningú no pot convèncer la fórmula burgesa que les presons han estat alçades per a *reinsserir* a la societat tot el qui «delinqueix». Darrera la pretesa «objectivitat» de la institució s'amaguen arraulits els més despòtics afanys d'un poder punitiu insadollable que té per fita suprema, anul·lar, empassar-se l'individu, indefens davant la voraginesa vigoria de l'Estat.

Tota la literatura que hom ha vessat sobre el tema, des de «Les presons» de Kropotkin, «Els Inquisidors espanyols» de Tarrida del Màrmol, «Les presons ima-

ginaries» de Pere Coromines o l'ampli i avesat estudi de Girbal Paume, «Presons d'Europa», passant per l'obra sobre el «Panòptic» de l'utilitarista i reformador liberal Benjami Bentham, fins els més recents treballs de «Vigilar i castigar» o «L'ull del poder», corresponents a Michel Foucault, coincideixen en palesar la inutilitat i l'arbitrarietat d'aquest sistema repressiu que en res — o molt poc — no ha canviat des que hom l'inventà. Vegem, sinó, en què es diferencien aquelles llòbregues «presons» de Pere Coromines o d'en Tarrida, arran dels processos de Montjuic, i les dels injustament inculpats en l'atemptat de la sala de festes «Scala»? La presó, com s'ha demostrat en aquest últim cas, és la coacció i el càstig amb els quals el sistema amenaça a tot el qui gosa rebel·lar-se contra la injustícia de l'ordre establert. Reinsserir? Castigar amb tota impunitat a qui s'atreveixi dissentir! No hi ha propòsit més diàfan.

Heus ací la missió mitjancera de la institució penal: defensar, pletòrica de venjança, l'Estat, davant d'aquelles conductes obertament en desacord amb l'ordre quotidià i la legalitat. És un simple instrument del qual es val l'Estat omnimode per a *descontaminar* la societat d'elements molestos, perjudicials o perillosos per als desmesurats afanys de domini i opressió dels poderosos.

Però a mesura que el poder va funcionant cada vegada més com a «normativitat» — com a control i vigilància — i no només jurídicament, aquest esdevé més astut i de retruc ens resulta més difícil de sostreure'ns a l'ordre disciplinari, enguany amb el qual ens afeixuga. L'amenaça és arreu, disseminada en les múltiples institucions que l'enforteixen. de les quals, la penitenciària es una més —; aquest poder, en conseqüència, s'exerceix des de punts innombrables, a vegades quasi imperceptibles. Això no obstant, hauriem de començar a pensar seriosament, donades les mil cares del poder, en la manera més eficaç de soterrar definitivament la societat disciplinària i, amb ella, l'últim recurs del que aquesta es val per a *perpetuar-se*: les presons. L'esdevenidor de la humanitat depèn de les nostres forces.

GERARD JACAS

Encis del Camp

Encis i pau del camp!
La vida clara i pura
de l'ànima amb neguit.

Despertar i dormir de la Natura
i vol alat de l'esperit.
Madeixa de l'acció sense fretura,
ni dèria d'ambició de cor ferit.

Embruxament de la nit
— que avança i que es detura —,
quan l'alba aixeca el crit
i diu: Pau i Treball
per la vida senzilla,
i gaudi de l'amor
que amara el cor.

Lluny el brogit, l'afany,
l'egoisme del guany
i mala sort.

I quan la Mort
vulgui la nostra escorça,
la desferra ens prendrà
que és el seu dot.

Tranquilla l'ànima
s'adormirà per sempre
sense un migrat sanglot!

Roc Llop.

40p. 10112

LA LLIBERTAT

En realitat, desconeixem el que vol dir això de llibertat. Es una senyora que poques vegades en la vida d'un home es deixa veure. En 1936, els que tenim una certa edat, la vàrem gaudir un xic. No gaire. S'escorre com una anguila acabada de pescar. Sembla com si fugís dels homes. L'han feta malbé, de tant de parlar-ne. I de presentar-la cadascú a la seva manera. Interessada.

Jo crec que al revés del que molts pensen, la llibertat és responsabilitat. Esser lliure, és ser capaç de no recordar-se d'ell mateix en benefici dels altres o d'un altre home. Es la victòria sobre la nostra mateixa reacció, perquè aquest esforç no obeeix mai a la pressió imposada per un altra força que no sigui la d'un mateix. Es un acte lliure. Personal.

Jo no crec que la llibertat sigui mutilar una mica la dels altres. Ni fer-los víctimes de la meua llibertat. Ni fer sorolls a mitja nit, ni tancar fort la porta del cotxe a les tres del matí, quan tothom dorm tranquil. Deixar el motor en marxa, creant la intolerància i l'abús i les discussions que no acaben mai entre veïns. Incapacitat per a suportar l'opinió dels mateixos companys o amics. De condemnar sense reflexionar.

No hi ha dubte que existeix molta demagogia quan es parla de la llibertat i no es té responsabilitat per a observar-la amb els altres. La independència de cadascú, és basada sobre la presa de consciència dels nostres propis límits.

Creo que en parlem molt i no sabem exactament com situar-la. Hi ha molta individualitat i molt d'egoisme.

Es el mateix del que passava a la Ciutat-Estat, d'Atenes. Tan cantada per tots els amants de la llibertat. Pels poetes de tota mena. Fa temps que crec que és una estafada històrica, ja que els uns eren lliures, però els altres eren esclaus. Mentida. No hi havia llibertat. Almenys, no és aquesta la meua. L'Estat grec estava apuntalat sobre l'esclavatge dels uns, per assegurar la lliure circulació del pensament dels altres.

Jo no crec com aquell que parlant d'aquest problema, em deia que el concepte de llibertat és encara per inventar. No és veritat. Ni exacte.

L'Anarquia és llibertat. No estic segur si és tota la llibertat, però si sé

que és llibertat. No fa esclaus. Els allibera. Es veritat que l'ésser, neix lliure, però no és menys veritat, que l'home ha d'apendre a ésser lliure.

L'anarquisme, és l'escola de la llibertat. No crec que n'hi hagi d'altra. Ensenya amor i respecta els altres. Responsabilitat i ordre interior i exterior en la persona d'un mateix.

Mai no ha estat el desordre que volen significar els que com els grecs d'Atenes, volen edificar llur llibertat sobre l'esclavitud dels altres.

L'evolució és un procés indefinit. I la llibertat segueix aquest procés. Potser que és ella mateixa que el provoca.

Vicenç Soler

TOTS JUNTS...

Molts de perjudicis haurà causat el pas dels «renovats» dins la C.N.T. Pitjor que planejar la seva mort, volien transformar la C.N.T. històrica, la revolucionària, en un ramat de xais sotmes als cinc-puntistes a les ordres de l'Estat i de la patronal.

Aquesta actitud provocà la mobilització de la militància fidel als postulats confederals. A la fi, vàrem reeixir a esguerrar els projectes malvats dels nostres enemics.

El temps passat a redreçar l'Organització sols haurà aprofitat a l'Estat. També als Partits polítics, qui han aprofitat de la situació de la C.N.T. — dins la qual els «renovats» la varen fer caure —, per a reforçar els propis sindicats i servir-se de la riquesa humana pels interessos de partit, menyspreant els treballadors, i seguint el camí traçat pel sindicalisme vertical — on els «renovats» tenien el niu — i mantenir la classe obrera dins la disciplina del temps franquista: «Paga i calla!». Nosaltres ho farem tot!» Es a dir: t'alliberem de la cadena del passat i et posem en els braços de la Patronal i de l'Estat.

Moltíssims obrers que, per consciència personal i rebeldia natural, poden ajudar a resoldre els problemes humans de tot ordre, havien entrat a l'Organització confederal. Però, disgustats per l'acció tan nefasta dels escissionistes, varen partir aviat. No obstant, molts d'ells, gairabé tots joves, tot i sense pertanyer als nostres sindicats, arreu on passen defensen les tesis anarco-sindicalistes. Aporten la solidaritat moral i material als companys perseguits; defensen l'actitud de la militància fidel als principis, tàctiques i finalitats de la C.N.T. i es manifesten — de viva veu i per escrit —, partidaris del comunisme llibertari, definit en el Congrés de Saragossa del 1936. Malgrat tot, molts, desgraciadament, s'abstenen d'adherir als sindicats del ram respectiu.

Uns perquè se'ls fa costa amunt d'en-

trar-hi quan, per fets circumstancials i ja ben llunyans, el varen abandonar. Altres no es decideixen a tornar a la casa gran, tement que, tal volta, se'ls retregui la seva sortida i el seu retorn. Aquesta realitat, que no és gens anodina, és fruit del treball fatigós dels cincpuntistes i companyia. Per a posar-hi terme convé, ara que comença a normalitzar-se l'activitat anarcosindicalista, — alliberada del pes dels enemics de dintre i de fora — convé, dic, convidar tots els companys i companyes que senten els nostres mateixos desigs o que tenen simpaties per la C.N.T., a venir amb nosaltres; fer-los comprendre que el treball de l'Organització no depèn d'un individu o un grup d'individus, sinó del conjunt de tots; que mai no trobaran dins el si de la família gran — ara que s'ha fet la neteja, — cap mena de repulsa, cap tribunal per a jutjar les actituds i fets del passat circumstancial. Que tots nosaltres, dones i homes que treballem, tenim un lloc dintre el casal cenetista. Que vinguin a compartir les nostres tasques i així, amb les servituds del militantisme, compartiran el goig i l'alegria de col·laborar amb gent qui es tracta de tu, amb la germanor solidària dels qui saben que la pròpia lluita és la de la consciència lliure que projecta la seva ànsia cap a un món de llibertat.

Es adient de comprendre que tot el que es fa aïlladament, treu força a l'única organització que, avui per avui, malgrat tot el mal que se li ha fet, es manté ferma i orgullosa, sempre disposada a dir NO! al pactisme qui rebaixa la consciència i el sentiment de la pròpia personalitat.

Anem tots junts, els qui ens sentim disposats a fer front a l'Estat i els seus galifardeus. Junts per a forjar la Societat humana damunt el roc de la Pau i de l'Amor.

Ferran Ferrer

Orléans, 10 gener 1981.

ELS CANTS DE LES SIRENES

Els moments crítics, són deguts a situacions concebudes per arribar a aquest fi. Avui, en l'any 1981, el món es disputa, com sempre, la dominació de totes aquelles nacions que, per raons polítiques, poden ésser influenciades pels cants de les Sirenes, amb una altra dominació.

La llei del més fort ha tingut sempre la seva supremàcia i els seus objectius d'expansió han estat sempre de llançar els seus tentacles per allargar la seva preponderància arreu del món. Avui, ho constatem a Amèrica, Asia, Africa i a Europa. On les poblacions de la mateixa raça, es disputen i es maten constantment per a canviar les formes polítiques més o menys nefastes, que les que existeixen per arribar a conclusions desastroses, molt lluny de la pau i del benestar per el qual ells lluitaven.

Degut a la descolonització motivada per la darrera guerra i a la multiplicació de països que escolliren la independència i llurs llibertats. Aquesta nova fórmula, ha creat greus problemes a l'estabilitat humana, (la fam és la il·lustració) el resultat negatiu no fa avui cap dubte, si volem resumir la retrospectiva a través dels anys. El contexte establert i el resultat ha vingut a afirmar el fracàs, car avui com ahir, aquestes nacions tenen les mateixes dificultats que abans. Els homes polítics que han dirigit aquests pobles, amb les pròpies ambicions han pertorbat la marxa ascendent i totes les resolucions adherents a aquesta evolució, puix que les qüestions econòmiques i socials no han estat mai resoltes, factor essencial per a mantenir el dubte de les seves finalitats.

Sempre hem dit que el capitalisme prepara el camí del comunisme, degut a una política de dominació ben explotada, que automàticament obre les portes a aquelles potències que volen apropiarse d'aquells territoris que són a l'abast de llurs mans. La diplomàcia i la conspiració permanents i altres forces ocultes treballen per arribar als objectius proposats. La millor il·lustració ens la dona l'Àfrica, on veiem moure els «alfils» d'un costat a l'altre per veure caure una nació a una de les potències determinades; sense que els habitants d'aquests països hagin estat consultats, petites minories determinen aquesta impulsió. Franco va ésser un èmul d'aquestes tàctiques.

Sempre hi ha hagut figures predisposades a prendre el poder, que siguin militars o polítics, i, sovint, els més reaccionaris i més antipàtics, és la forma ideal de les dictadures de plaçar aquests homes al front de les nacions apropiades per la força. L'absurd d'aquests homes és de marcar sobre el frontó de la pàtria, títols efímers, com «democràcia o República Popular» i altres al·legories.

L'any 1980 ens ha il·lustrat les pàgines d'un immens llibre ric en esdeveniments on veiem passar les tragèdies i els

resultats, els conflictes bèlics s'han succeït continuament, on la influència russa s'ha tallat la millor part del botí, usurpant lentament tots aquells llocs que li han interessat per a la seva expansió política, rient-se dels acords internacionals i dels crits de les altres nacions oposades, la qüestió és de portar l'aigua al seu molí, amb l'ajuda de tots els seus satèl·lits. La conspiració pren foc pels cinc continents, la revolta és permanent per tot arreu, les situacions són alarmants i greus; les vives espigues de blat, son segades sense saber per què, la terra s'encarregarà de fer-ne el seu llençol, tot fent créixer les flors per a perfumar la història.

A l'Iran el poder religiós és més fort, que l'adquirir a les urnes, dintre el seu context, el món recula sense parar, dins d'altres països són els militars que tenen la paella pel mànec i no deixen a ningú la iniciativa. Els Estats reaccionaris són en nombre considerable dins el món; signifiquen la pèrdua del proletariat.

Espanya, en la dimissió de l'ex-secretari del «Movimiento» com a primer ministre, confirma que la «Democràcia Espanyola» es fossilitza, en el nomenament d'en Calvo Sotelo o d'un altre home del mateix format, serà la prova que el franquisme no és mort.

A Polònia, la creació del nou sindicat, «Solidaritat», ens porta un altre perill; el religiós, el remei es pitjor que la malaltia. Sols el plantar cara a Rússia és eloqüent per la implantació d'aquest organisme.

L'any 1980, els homes no s'han a donat del naufragi de la humanitat, les masses es veuen arrossegades per corrents viscosses; l'any 1980 ha estat la conseqüència del 1979. Les coses han quedat com eren, perquè tot sembla imponderable.

L'home és l'única salvació; si aquest no existeix, tot va a la deriva; l'home dorm al marge de les realitats, mentre que els altres ho aprofitaran per a recollir les roses del jardí fent poms per a llur benefici exclusiu.

L'home ha de lluitar per a canviar el marasma on ell es troba, demà serà massa tard.

F. Roldán

Le Directeur de la Publication :
Roc LLOP

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.
C.P.P.A.P. n° 1886 D 73.

No poden canviar!

Són fatxes, i es comporten com fatxes. No poden canviar! I fatxes moriran. És el virus de poder i d'ambició que els emborratxa la sang. Que no es «blava» com fan el «pintxo» de blasons hereuats. «Blavors» d'història lladronica i de traïcions. Ni roja tampoc ho és la seva, com de perfumats i enrogits clavells. Negra, si. I recremada i aberrada de foscors inquisitorials i d'ascentrals atavismes. Són negrers i esclavitzadors per la força. Si no és la seva, de folgament i borratxeres i de privilegis, neguen la llibertat al Poble que els «afarta». I el volen masell, tremolós i covard de llur sabre autoritari. I fan «pronunciament:s», contra tot quant no els plau, bassant-se en les armes, amb els diners dels banquers i amb l'església — traïdora a la humilitat i pobresa evangèliques —, està al costat dels potentats, i renegant al Crist en nom del qui parla prevericador i fariseua.

Malgrat tot, el Poble sabrà trencar «creus i espades», i escombrar tots els paràsits que li xupen la sang i viuen del seu treball esgotador i mal pagat.

Cal acabar amb la malestruguesa d'aquesta gent.

Solstici

ANTONIO GARCIA LAMOLLA

El company Lamolla, com era conegut com pintor, ens deixà per sempre el prop passat mes de gener, a Dreux, on morí rodejat dels seus, després diverses intervencions quirúrgiques, a l'hospital «Salpêtrière» de París.

Parlar de Lamolla, és recordar història orgànica, i fer història pictòrica de la seva generació. Lamolla, ultra ésser llibertari de temperament i convicció, era un pintor en la veritable accepció de la paraula. Coneixedor de la tècnica i de l'encisadora combinació dels colors, la seva paleta mestrivola, feia miracles de llum i coloriu que s'enduien l'admiraçió i l'estima per l'artista de tots qui esguardaven les seves obres, que eren moltes i de qualitat. Lamolla, com a pintor, fou conegut desde molt jove. Exposà a Lleida, a Barcelona, a Madrid i a França i a Itàlia durant el seu exili. La crítica, elogià la seva pintura consagrada al pintor lleitadà. Lamolla, no deixà de pintar fins a la seva mort. La seva obra és immensa i valuosa. De l'home i de l'artista en guardem un record amic. Que la terra li sigui lleu!

A tota la família, el condol de

TERRA LLIURE

PUNYETERA ECONOMIA

De totes les ciències, és segurament l'econòmica la que es presta més a inculcar la confusió i l'ansietat en la gent.

¿Quina importància té l'economia per l'ordenació de la nostra societat actual i la influència que exerceix sobre l'home?

Caldria aclarar el que abarca l'economia amb les tres principals branques, vist des del punt de vista nostre, o sigui dels treballadors, sota l'òptica de la transformació que preconitzem per tal d'arribar a viure en comunisme llibertari.

L'economia actualment definida, vol dir ordre en les despeses. L'economia política tracta de la producció, la repartició i el consum; i la social comprèn les lleis que regeixen la societat i els seus interessos.

Analitzant l'abast d'aquestes definicions i veient-hi tantes contradiccions no podem arribar a les mateixes conclusions, ja que per a nosaltres no hi ha en la pràctica cap base fonamental altra que la imposició feta als treballadors, car és aviat clar que l'ordre en les despeses són els rics que han de fer-les; els treballadors portem de sempre una existència de privacions. La producció, la coneixem de tota la vida, som nosaltres els obrers que ho produïm tot per tothom. La repartició és molt mal feta; no és sota el criteri de la necessitat que pugui tenir cada persona, si no en funció dels guanys i situacions de cadascú. D'aquesta manera pensem que encara que els detentors del poder polític i econòmic fossin bons, no hi podria haver una repartició justa i durable amb aquest sistema ínic, on molta gent no treballa en contradicció dels qui avui malauradament voldrien fer-ho, són condemnats a l'atur forçós. Referent al consum, direm que en raó de l'abundància de la majoria dels productes, som partidaris d'un ús racional, sense malversar res hom podria satisfer totes les necessitats.

¿Poden ser justes les lleis que regeixen l'economia social i de què valen, si els interessos no són comuns ni els mateixos per a tothom? Dificil en conseqüència admetre aquestes combinades que practica el capitalisme per antiquades i inhumanes, les informacions capricioses i les estadístiques i els plans rarament exactes. No tot és matemàtic, els càlculs es diferencien de la realitat, la producció es fa a antull dels beneficis, i la repartició no és mètrica ni evolutiva, car correspon a un nivell de vida millorat continuament.

La plaga de l'economia és el dèficit que existeix en tots els nivells, compte tingut de l'excepció que fa la regla, també a tots els països, sense que ningú no s'atreveixi a explicar les causes fonamentals que les provoquen ni tam-

pos a preveure les conseqüències nefastes que podrien ocasionar.

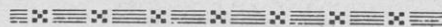
Podem tots fer les tristes constatacions de la realitat actual, amb un munt de contradiccions, amb una crisi aguda, on es debat la gent, sense que ningú no estigui content, la pràctica del tira i afluixa és moneda corrent, però a propòsit de moneda, a on passa? No se'ns ha dit fins ara que amb quarts s'aixeca l'economia? Es possible que no sigui veritat, però llavors és el fracàs del sistema capitalista per sucumbir en mig de l'abundància. L'altre sistema dit socialiste, es un capitalisme d'estat, amb més vicis encara que el que coneixem; aquest no tindrà l'ocasió de desenvolupar-se amb l'opulència dels productes, per incapacitat. Possiblement, 63 anys no són prou per a flexionar que el seu sistema no es bo. Els dos sistemes esgoten l'economia, malgastant-la en armes mortíferes i destructores, i en funcionarisme.

Resta la tercera solució, el nostre sistema basat en donades fonamentals, com és que els vàlids treballin el necessari per abastar les necessitats de la humanitat, amb estricta igualtat. Mil·loració obtinguda per mitjà de la producció ben calculada pels interessats i la distribució ben equilibrada. Es beneficiarà tothom, reduint l'esforç i la ocupació general a mesura que les coses s'arreglin. Supressió de tot el que es consideri inútil en sistema de producció i de tot el nociu amb tota la resta; en requeriment d'una concepció general acceptada. Obrar per una solidaritat a tots els nivells, refutant tots els privilegis, però acceptant totes les necessitats.

Ajudar la búsqueda científica, tècnica i pràctica continuament, per tal de viure una evolució permanent. I allunyar tota concepció de destrucció i de guerra, que és la ruïna dels pobles i de les persones.

En poc de temps hi hauria millorament, un canvi extraordinari s'operaria en la gent i en els pobles; les dones de casa no haurien més de trencar-se el cap cabilant com ara, serien les primeres a veure que en lloc d'una punyetera economia enganyosa seria la veritable ciència econòmica al servei de tothom.

Gesba

PREC QUE PUBLIQUEM

«Si voleu pas vos separar definitivament del Rosselló, si penseu que és important de conèixer la nostra llengua, sem pas gaires i vos esperem per a llegir, escriure i, sobretot, parlar Rosseillonés; que parleva català bé o no. Vos cal telefonar a 805 28-67, de 20 a 22 hores.»

Cóm està la bossa

Escreix del nº 66, 1 704,97 F.

Sirvent Amor, Orsay, 26; Marc Alcón, Mèxic, 25; Ballesta C. Chatellerault, 21; Sala M., Carpentras, 100; Garcia S., id., 50; Un de la Comarcal de Berga, 50; Benedicto M., Londres, 50; Capellas, id., 50; Palacios, Garges, 7; Serrarols, Villeneuve-la-G., 20; Berthelot R., Concarneau, 80; Laborda E., París, 10; Róbla, id., 10; Roldan, Drancy, 10; López, Brive, 50; Rivera, Pau, 34; Compañeros de Bayona, 70; Gimeno, Pau, 24; Velasco, id., 5; Allende, Antibes, 50; Un del 90, Lamotte Beuvron, 40 (dos vegades); Edo, Pelissane, 50; Conchita i Sancho R., id., 30; Cots M., Sigean, 50; Soledad Estorach, París, 25; Enriqueta Carreras, id., 25; Giné, Hérault, 10; Piedrafita, L'Auru-Miers, 30; Folch J., Montignac, 10; Francitorra J., Bernay, 30; Mas Coll, Andorra, 45; Pere Beltran, Anglet, 50; Serra Monrabà, Corbières, 60; V. Artés, Lourdes, 20; Pelejà, Lyon, 30; J. Llop, Llorde, 25; Valls J., Epinay, 25; Marin F., St. Prvé, 50; Peralta, París, 40; Fernández (D), id., 20; Martínez, Athis Mons, 10; Bagés, Stains, 30; Llop Roc, París, 20; Alarcón, Vitry, 100; Castellví, Choisy le Roi, 20; Núria, id., 40; Tarragó, París, 20 F.

Total	3 711 97
Despeses:	
Impressió del nº 66	995 10
Expedició	421 10
Gastos	20 00 1 436 20

Escreix 2 275 77
Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

Publicacions rebudes

«Solidaridad Obrera» de Barcelona.
«Opinió» de Costa Rica.
«Tierra y Libertad» de Mèxic.
«Casal Català» de Tolosa.
«Caliu» de París.
«La Nova Falç» de Perpinyà.
«La Falç» de Perpinyà.
«Casa Nostra» de Ginebra.
«Mai no Morirem» d'Angulema.
«Sem i Serem» de París.
«Espoir-CNT» de Tolosa.
«Noticiari» de l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona.
«El Vaixell Blanc» de idem.
«Omnium Cultural» de Barcelona.
«Nosaltres Sols» d'Andorra.
«Combat Syndicaliste» de París.
«Cémit» de Tolosa.
«Centre Cultural Català» de Perpinyà.

terra lliure

MENSUEL
PRIX : 1,00 F.

Butlletí interior de l'Agrupació
Catalana C. N. T. (3ª època).

Nº 68
París, Abril - Maig 1981

Els «Golpistes»

Els del «Firmament a la bocamàniga», imitant un dels personatges més fatídics d'Espanya, no fan res més que somniar «els estrellats de creus i espases», i imperis on fer la llei de «ganivet i forca». Ara bé; enyoradissos del que no varen saber defensar, i van perdre, malgrat llurs fanfarronades —, amb la tan gallejada «creuada», — van anexionar, al «gran imperi espanyol», dues regions autònomes que van envair com a vencedors: El País Basc i Catalunya. Regions autònomes, amb llurs Estatuts i llibertats d'autodeterminar-se, malgrat estar encara relligades al melic del centralisme espanyol. No cal dir que, per «lleï del invasor», no van deixar cap llibertat adquirida dempeus i, les parles llurs, escarnides i vedades de tota expressió i manifestació cultural i pública. Les altres regions de «l'Espanya Imperial», sempre les havien considerades «Colonias de su Ejército», i filles de «l'Espanya Inquisitorial». Ah!, però a Catalunya i al País Basc d'ètnies amb parla pròpia i característiques peculiars de determinació, no se les podia fer «llaurar prim». Amb personalitat pròpia amb llurs «furs» que defensaven i amb les lluites reivindicatives de les seves classes obreres, eren «filles que calia doblegar i do-

L'estudi de l'anarquisme a la Universitat

Hom no pot dir que l'estudi de l'anarquisme, en aquesta darrera etapa de la nostra història que comença l'any 1939, hagi gaudit de generoses preferències o, si més no, d'un interès coratjós en els mitjans universitaris del nostre país. La repressió i la mudesa que s'ha despenjat damunt les nostres idees pot ser-ne una explicació plausible.

Temps ha — vull dir abans de la guerra — era habitual sentir parlar a les aules universitàries d'anarquisme com d'un corrent més de pensament, així ens ho testimonien homes com Frederic Urales, quan assevera que a la càtedra de Francisco Giner hom podia estudiar l'anarquisme el mateix que el socialisme o l'obra de Kant.

Però d'un temps ençà, el moviment anarquista ha començat de nou a ser objecte de la curiositat universitària si bé, en aquest sentit, han resultat més enlluernadors els fets que les idees i, en conseqüència, ha estat en el Departament d'Història Moderna i Contemporània on més abundantment han sorgit investigadors sobre la matèria, han estat les tesis pioneres les de Casimir Martí, *Orígenes del anarquismo en Barcelona* (1958), propiciada pel «Centro de Estudios Históricos Internacionales» de la Universitat de Barcelona. Alguns anys més tard, la de Josep Termes *El movimiento obrero español, 1864-1881*, presentada en 1964 i ampliada posteriorment amb el títol *Anarquismo y Sindicalismo*

en España, a l'any 1972. A partir d'aquests dos treballs, la investigació històrica entorn de l'anarquisme, i fonamentalment de l'anarco-sindicalisme, augmenta copiosament, degut, per una banda, a la influència, a casa nostra, de l'esclat del maig francès del 68, que revaloritzen els ideals àcrates i, per una altra, a la imatge, quasi carismàtica, del protagonisme de la C.N.T. en els esdeveniments revolucionaris de 1936 per als estudiants que en el seu aprenentatge universitari van descobrint tota aquesta història proppassada. Resultaria impossible donar comptes de totes les tesis i treballs presentats en el Departament d'Història durant aquests darrers quinze anys, entre els quals trobem notables aportacions i precisions sobre fets protagonitzats per l'anarquisme i que fins aleshores, oficialment, havien estat capgirats o intencionalment mal interpretats. Però n'esmentarem dues, d'entre les més recents, d'aquestes valuoses tesis: *El trentisme a Catalunya. Divergències*

(Passa a la plana 2).

mar» al gust de patronals, banques, creus i espases. I al Juliol del 36, van preparar un «ball de carrer» que resultà tràgic, per a robar traïdorament les moltes o poques llibertats que donà la República. I, ara, amb el «pronunciamiento», del proppassat mes de febrer, les migrades llibertats donades per la «democràcia» monàrquica — filla del franquisme —, i no de la voluntat del Poble, desitjós d'esventar el jou de 40 anys de dictadura ¿I què — ens demanem —, veiem de perillós en la «democràcia» monàrquica els militars, per a pronunciar-se contra la monarquia? Tejero, amb els seus ci-

(Passa a la plana 2).

4º P. 10412

L'estudi de l'anarquisme a la Universitat

(Ve de la 1a plana)

ideològiques en la C.N.T. (1930-1933) d'Eulàlia Vega, llegida a la Facultat l'any 1979, i Camilo Berneri: *Un anarquista italià (Revolució y contrarrevolució en Europa, 1917-1937)*, presentada també en el mateix any per Paco Madrid.

L'entusiasme encetat en aquests darrers temps per l'anarquisme a l'àmbit de la història no ha estat reiterat, malauradament, en igual mesura per la resta de departaments universitaris. Això no obstant, en el terreny de la Pedagogia ha estat important el redescobriments dels vells ideals racionalistes i, sobretot, de l'Escola Moderna d'en Ferrer i Guàrdia. Pràcticament els esforços i resultats més lloables al Departament de Pedagogia els abassega en Pere Solà que presentà la seva tesi doctoral l'any 1975 amb el títol *Orígenes y desarrollo de la pedagogia racionalista en Catalunya*, la qual ha estat prosseguida i curullada amb d'altres treballs posteriors sobre Ferrer i Guàrdia, els Ateneus populars i l'educació llibertària a la història, que acrediten el seu autor com un investigador de rigor.

En els estudis de Filosofia però, no s'ha tingut massa en compte el pensament llibertari, la qual cosa no resulta sorprenent si pensem a l'estruc-

tura academicista i el caire metafísic que fins fa molt poc era predominant en el Departament de Filosofia, dividit en seccions molt més «feudals» que les de qualsevol altre Departament. No resulta en conseqüència massa seriós per als assenyats estudiants ni per als seus professors, que cercaven la veritat en el fons de l'Esser, d'ocupar-se d'un pensament, com l'anarquista, que no ofereix altra veritat que la que raja dels fets i de les coses. Però, malgrat tot, alguna cosa s'ha fet. Jo mateix vaig presentar en aquest Departament, al febrer de 1970, la tesi *Aportación bibliográfica al estudio del pensamiento anarquista español* i a l'any 1975, Agustí Segarra es llicencià amb la titulada *Postulados filosóficos del anarquismo español*.

Fora d'aquests àmbits ja esmentats, el silenci més desagradós envoltà l'anarquisme. Resultava llastimós fins ara veure com els estudiants de Geografia, per exemple, anaven acabant llurs estudis universitaris sense no haver sentit parlar mai ni de Reclus ni, va de callada, de «L'Home i la Terra» o de «La Nova Geografia Universal», ni tampoc de Kropotkin, tot i havent estat membre de la Societat Geogràfica Russa i haver col·laborat en la redacció de la «Geografia General» de Reclus, a propòsit del seu estatge a Suïssa. Darrerament, sembla ser que en aquesta Facultat hom co-

mença a parlar ja a les classes d'aquests autors i de llurs obres, malgrat que molt breument, tot presentant llurs idees geogràfiques com a «marginals». Però és francament esperançador el fet que durant el curs 1979-80 el Departament de Geografia de la Universitat Autònoma de Barcelona (Bellaterra) ha realitzat uns seminaris, molt satisfets, de «Pen-sament Geogràfic», centrats en l'obra d'Eliseu Reclus, fruit dels quals ha estat l'edició d'una antologia prologada del pensador anarquista intitulada *La Geografia al servicio de la vida*, a càrrec del col·lectiu, coordinat per Rosa Ascón, que participà en els esmentats seminaris.

Les idees anarquistes, poc a poc, van conquerint l'espai que els pertoca en els estudis universitaris, la qual cosa no deixa de ser encisadora per a tots nosaltres.

GERARD JACAS

ELS «GOLPISTES»

(Ve de la 1a plana)

vilons, «copant» el Parlament, (imitant el general Pavia, que va entrar-hi amb el cavall), què és el que es proposava (amb els Milans del Bosch, Armada i demés que el sostenien)?, anul·lar la pobra Constitució, les esquivades autonomies de Bascònia i Catalunya i tornar a una dictadura a l'estil de Franco, per tal d'esclavitzar més encara el Poble, augmentar més l'atur forçós, fer més tràgica la misèria i vendre el territori de la «pell de brau» que resta encara per hipotecar, a bases militars estrangeres i a multinacionals perquè facin grans negocis i afamar els obrers.

I ja que els militars viuen de la suor del poble, que les espases les embeïni i no les «enlairin» per a esporuguir els ciutadans que tenen el deure de defensar. Els cops de força són traïdors si no alliberen...

TERRA LLIURE

ARA

...Encara sento la necessitat de ser, d'estimar, de crear:

de VIURE.

...Encara lluito per a conservar la meua identitat, per ésser jo mateixa.

I és per això que et cerco i et crido des de la meua foscor,

company, perquè vagis com jo a lluitar per un món nou, on la vida sigui creació constant, comunicació total entre nosaltres i la natura, on ningú ens oprimeixi ni ens domini,

on la mort sigui projecció de partícules policromades en túnels d'imatges còsmiques. Allà podrem veure la transparència total.

Allà tot serà pur... hi haurà silenci...

Abans que m'atrapin i m'integri, ara que encara sento la necessitat de ser, que en sentir la repressió que m'envolta, sé que estic viva, que en sentir el sol damunt la pell encara em vibra el cos, que encara no tinc

els sentiments empobrits i sento la injustícia quan veig els companys empresonats i torturats, que encara sóc una PERSONA i et puc dir

LLIBERTAT!,

i tu saps el que això significa, ARA, anem a lluitar, company!

ROSA

Caràcter i sentiments

Es reconegut que certs sentiments, ocupen el primer lloc a l'escala del progrés intel·lectual que forma una minoria especial i totalment aïllada del cos humà que, per costum, segueix als altres sense rumiar gaire. O gens.

Es tracta aquí, dels anomenats sentiments morals, ètics i socials. Fins ara, sempre han estat analitzats i observats, des del punt de vista psicològics. Mai, sociològics. I jo crec que les dues disciplines, tenen contactes que les fan comunes. Doncs, la unió dels dos estudis, dona la solució del problema i una opinió més exacta i ferma de la realitat experimental sobre la forma en què es condueixen els homes.

L'objecte que estem analitzant aquí, és allò que en diem: Una reacció de l'organisme humà, classificat dintre del que hom coneix com «emocions» de cada ésser. No hi ha dubte, que tots aquests sentiments, tenen relació amb temperaments i formació d'aquell caràcter.

Amb totes aquestes coses tan profundes de l'individu, possiblement hi juguin els orígens de les societats humanes. Tant pel que respecta la bondat, a l'autoritat, al sectarisme i a l'individualisme rabiosos. Pedra angular i principal de tot el mal i tot el bé de les comunitats.

Incloïts els Estats, els exèrcits i les creences i formacions religioses, dins del més pur absolutisme. Si es mira bé, tots aquests elements de la formació de l'home, arribarem fins a les societats més primitives i descobrirem la constitució de la part animal, el funcionament original per preponderant en totes les accions de la humanitat i de l'individu.

Es per tot això, que per conducta dels sentiments, les emocions poden ésser sempre collectives. El mateix les ha provocades un Calvino, que un Jesús, un Napoleó o un Durruti. La prodiosa activitat personal, sempre té bona acompanyia i triomfa en la mesura en què els seus actes, tradueix les aspiracions generals d'un moment crucial de la història. D'una època, o d'un moment important.

No hi ha dubte que deu ser així que va naixer la lluita àcrata. La bondat contra la maldat. Contra el despotisme. L'amor a la llibertat. Estic segur que assimilar les nostres idees, també és una qüestió de temperament i, sobretot, de sentiments. Defensar-les costi el que costi, és junt amb allò primer, també una qüestió de caràcter.

L'home que ho sent de debò, no es pot negar mai amb els seus actes. «Genit i figura, fins a la sepultura», diu la dita popular. L'emotivitat, no la pot tenir un Tejero, ni un Milans del Bosch, ni un Millán Astray, posem per exemple. Es

domini absolut dels homes com un Ascaso, un Isaac Puente o un Gandhi, que ho donen tot per la felicitat dels altres.

L'home s'ha d'educar per a poder viure en societat, però la bondat neix i existeix per ella mateixa. Els sentiments i les seves reaccions, mai no són artificials, sempre són naturals.

Es per tot això que és tan difícil el nostre camí.

Però n'estic segur: Hi arribarem.

Vicenç SOLER

Francesc Casanova i Barcelona

Amb sentiment, ens assabentem que, Francesc Casanova i Barcelona, propietari del «Restaurant Barcelona» de Mora la Nova, (que companys del Grup «Terra Lliure» de París, havíem freqüentat varies vegades, i, acollits amb la gentillesa que li era pròpia) morí el 22 de febrer prop passat a l'edat de 64 anys a Mora la Nova, on residia. Amic de TERRA LLIURE ens encoratjà sempre en la nostra tasca de fer cultura catalana a l'exili, Català de «soca i arrel», defensà sempre les llibertats de Catalunya i del món, i va fer presó, a «Pilats» de Tarragona, durant la dictadura de Franco. En honor seu i record, publiquem el seu «Adeu-siau»:

ADEU-SIAU

Quant la vida s'ens acaba ja no podem fer res més que ens portin a la Morada a la sombra dels xiprers'

Que la PAU sigui amb nosaltres per tota l'ETERNITAD com ho volem per als altres esta es nostra voluntat.

Que els amics i la família ens recordin algun cop amb plaer, amb alegria sense penes, sense plors.

Que esta vida passatgera els sigui prou bondadosa se la passin de primera dins la llar, sempre amorosa.

No pateixin per nosaltres, nosaltres gaudim la PAU i la desitjem per als altres ¡BONA NIT I ADEU-SIAU!

F. CASANOVAS

A la família tota el condol de
TERRA LLIURE

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del n° 67: 2.275,77 F.

Oliveras P., Combs-la-Ville, 20; Jurado, Labruguière, 30; Pauleta Paz Turck, Epinal, 20; Cruellas, Caracas, 50; Mme Tort, Gousainville, 100; Brugués Joan, Mane, 50; Vidalier, Quillan, 100; Pepita i Enric, Bezons, 20; Villegas, Paris, 20; Montserrat Strigotti, id, 20; Llop Roc, id, 40; Teresa Ronchera, Drancy, 10; Un Pelat, Toulouse, 20; Elias Conejos, Nantes, 10; Tarragó, Paris, 10; Abelló, id, 50; Peralta B., id, 20; Labor-da E., id, 10; Roldan, Drancy, 10; Doménech P., Montreuil, 100; M. V. Gracia, Amsterdam, 50; Un de la Comarcal de Berga, 50; Riera M., Fontainebleau, 100; Pauleta Turk, Epinal, 20; Gironella, Pamiers, 50; Vidal Fontanet, Beauvais, 30; Pascualena, Marignane, 50; Cabré Joaquin, Fleury, 50; A. Jurado, Labruguière, 60; Rebugent, Auch, 10; Moreno F., Gardanne, 10; Campoy, Tarbes, 70; Parra, Charleval, 20; Adell, id, 20; G. Morata, Valreas, 50; Rosquillas, Pont de la Maye, 20; Agrupació de Lyon, 190; Lacosta, Vierzon, 50; J. Navarro, Bedarieux, 30; Dr. Pau Estapé, Paris (Anestèsiste de la Columna Durruti), 70; Bagés, Stains, 30; Martínez, Athis Mons, 10; Fernandez (D), Paris, 20; Pujadó R., Le Havre, 10 F.

Total 4 055 77

Despeses:

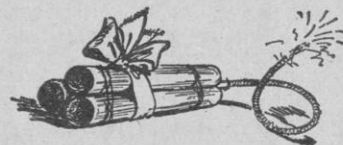
Impressió n° 67	1 043 25
Expedició	438 85
Gastos	20 00 1 502 10

Escreix 2 553 67

Manca a pagar el present número.
EL BOSSER

Le Directeur de la Publication :
Roc LLOP

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.
C.P.P.A.P. n° 1686 D 73.

LA VELLETA I EL CAPELLA

Cada dia, passant davant de la seva porta, truquem a casa de la velleta per a demanar-li noves de la seva salut. Ahir al matí ella ens esperava. I hem entrat. Tenia disgust, la pobra dona. ¡Qui mai hauria pensat rebre la visita que rebé la vigília! Encara estava tota nerviosa. «I ara — ens deia —, ¿què serà això de venir el capellà a visitar-me? ¿Es perquè he estat malalta que ha volgut acomplir això que ells en diuen un deure? ¡Poc que en tinc necessitat jo, de capellans, encara que estigui malalta...!»

Vàrem calmar-la un poquet. No convenia que «s'esbatés» els nervis pensant en aquell capellà. Poc a poc i parlant tranquil·lament vàrem comprendre que es tractava, ni més ni menys del fet, que no importa quina alcavota de sagristia, d'aquestes que sempre tenen un ull ficat dins la casa del veí, varen avisar al capellà tot dient-li que la doneta, de ben bé 90 anys, estava malalta. En aquesta edat i malalta... Els corbs alcen aviat les ales per caure damunt la víctima. Més que mai si saben que es tracta de persones que no han volgut mai saber res de capellans i monges. I es clar, la velleta, veient-se sola i encara mig malalta, va passar una mala estona. Fins que vareig reprendre els meus esperits — ens digué —, i aleshores si que li vaig dir el meu pensament, al capellà.

«Mireu — li digué —, en aquesta casa tothom té la porta oberta per entrar si ve com una persona normal, home o dona. Però vos heu vingut sens ésser convidat, en nom de la vostra religió i en un moment en què no tinc les forces necessàries per a dir-vos el que us hauria de dir. Però, com sia, us he de dir que no puc agrair la vostra vinguda...»

El capellà volgué interrompre-la, però la velleta insistí: «Deixeu-me, deixeu-me parlar. No sou gent per plaure perquè sou responsables de tots els drames humans més esgarrifadors; sou els qui aneu batejant armes per tot arreu perquè en nom de la vostra religió la gent es mata...»

Així, sense adonar-se'n va desenvolupar tota una sèrie d'arguments que deixaren el capellà allò que se'n diu sense

paraula. I quan aquest volgué altre cop interrompre-la, — ella, mostrant-li un quadro on apareixia el seu fill, mort el juliol del 36, un xicot d'uns vint anys, fort i formós, li vadir: «Aquest també és mort per la vostra culpa.»

«¡Ai, que no! — va cridar el capellà. Jo encara no era nat en aquell temps.»

«No hi fa res. Sou de la mateixa escola. I les vostres excuses no resolen res. Aneu al vostre bisbe a dir-li que això està mal fet. Denuncieu-ho.»

El capellà estava tan esverat que sols li quedà l'alternativa de partir. Però, abans d'anar-se'n demanà si un altre dia podia tornar a visitar-la. «Quan vulgui. Però com a un home, que els capellans i jo fem mala parella», — contestà la velleta.

Després d'haver explicat aquesta visita tan insòlita va semblar més tranquil·leta. Com si parlés en secret: «Potser, — ens va dir —, que ell es creu que he de morir aviat.»

«¡No penseu en això!, — li vàrem respondre — que teniu vida per anys. Fins demà...»

**

Avui va millor. Sembla que el fet d'haver-se esbravat amb el capellà i llavors haver-ne parlat amb nosaltres li ha donat vida, a la nostra companya de sempre; tal volta una de les més antigues de la família gran.

FERRAN FERRER

EL RESULTAT

Fa uns dies, vaig rebre una lletra d'un amic de Barcelona. Entre d'altres coses em deia la seva situació econòmica, actualment; el citat amic, es troba jubilat fa uns quants anys. Aquest home ha treballat tota la seva vida a la mateixa empresa del ram de la Construcció, com a paleta qualificat.

Avui a la seva vellesa, es troba en una situació crítica degut a la módica pensió que percep. No és la seva sort la que vull defensar particularment, no; si no de tots aquells treballadors que es troben en les mateixes precàries condicions i no tenen l'essencial per a viure.

No és possible que al segle XX, un home que arriba a aquesta edat, no pugui satisfer les necessitats més primordials. Es un innoble crim de tota la societat, que aquests homes es trobin en un carreró sense sortida per a poder subsistir a les necessitats més imperioses i no puguin resoldre els problemes que la situació els imposa. Jo no puc imaginar els equilibris que han de fer per arribar a la fi dels llargs mesos. Es un insult dels esforços permanents que aquests homes donaren.

Es una tradició ancestral que l'Espa-

nya ha ofert sempre als seus fills; sempre la mateixa misèria carregada a les seves espatlles; es la imatge que mai ha desaparegut de la nostra visió i que els governants mai no han volgut solucionar a través de la història política. El món laboriós ha pagat els plats trencats, amb totes les conseqüències, com una profecia vinguda de «la fatalitat».

Mes aquesta incongruència no ha estat la mateixa per tots aquells mercenaris que han ofert llurs persones a l'Estat i sempre han viscut de la suor dels productors. Es com per tot arreu es produeix; malgrat que som tots espanyols existeixen moltes categories i molts privilegis; aquests senyors egoistes no volen o ignoren aquells que no mengen a llur fam. Constatant les estadístiques ens donem compte que existeix un percentatge molt elevat de jubilats que no reben cap subsidi mentre que els altres menjen i tenen el «bistec» assegurat fins a la mort.

Així es desenvolupa el panorama dels jubilats, d'amb dós sexes, sense que res de nou aparegui a l'horitzó, deixant-los en el més baix esglaó per simbolitzar «la democràcia» espanyola. El contrast significatiu, són els beneficis que cada any les empreses guanyen de més en més, sense que aquests dividends importants no corresponguin al millorament econòmic de tots.

Sols veiem que sorgeix amb tota la força, que la riquesa és cada dia més forta per tot, desfigurant les realitats, que de lluny semblen correlatives, puix que ens donen de prop, una altra caricatura. Es la negació de tota la societat que es diu humana, deixant a «la voluntat de Déu» la sort d'un grapat d'homes, significant, que la societat fa tot el que pot, per a deixar les coses tal com són, i de no pas resoldre tots aquests greus problemes, tot afavorint el vell sistema, ja que en 1981 la gent no poden viure com cal.

Es un problema humà que mai no ha estat plantejat per cap règim hagut i per haver. L'Estat espanyol continua dins la tradició. Els «paries» no tenen cret d'existir. La veritat és molt crua quan sabem que vivim en una societat capitalista, amb tots els enganys que aquesta comporta. No siguem utòpics, aquesta reivindicació que reclamen els vells treballadors no és pas una almoïna; és el que els correspon al final d'haver contribuït a l'economia d'Espanya.

¿Val la pena de viure, per arribar a aquest resultat? Sols la revolució social pot solucionar tots els mancaments a la persona humana.

F. ROLDAN

SALVADOR PLA

Amic i col·laborador de TERRA LLIURE, deixà d'existir el 20 de març proppassat a Albi (Tarn-França), a l'edat de 73 anys.

A la seva família, tota, el condol del Grup de TERRA LLIURE.

terra lliure

MENSUEL
PRIX : 1,00 F.

Butlletí interior de l'Agrupació
Catalana C. N. T. (3a època).

Nº 69
París, Juny - Juliol 1981

MES "TEJERISME"... ENCARA

Els fets del Banc Central de Barcelona, han donat molt que parlar i fer córrer molta tinta. I hi ha hagut declaracions. Moltes declaracions. Extrafal·làries, absurdes i de pel·licules de «lladres i serenos», com les del govern, que no les creuen, ni els «ratolins de casa bona», de tan mal embastades com les han presentat i donat a l'opinió, els representants de la «democràcia» monàrquica. Ara bé; de mal intencionades, manoi! que ho eren, que ho són i ho seran per a què, com en el cas «Scala» es carreguin els «neulers» innocents, per què al dir del govern, el mort se l'ha de carregar n'importa qui (anarquistes sobretot), menys els veritables culpables. Heu vist mai cosa més irracional, més absurda, més fora de raó que membres de la C.N.T., anarquistes, cridin ¡Viva Tejero! Enfollit tal volta, pot «embrutar-se» en sa mare. Però victorejar-lo! Aberrant! no, senyor Sotelo! Això fora volguer fer creure que un gitano pot cridar: ¡Viva la Guàrdia Civil! Oi que això només pot cabre que en cervells enterbolits, com el seu, senyor President i en el del seu ministre de l'Interior? Però ho han dit i ho han volgut fer creure a l'opinió. I això no és seriós ni de bon sentir, fet per representants d'un govern que es vol formal, respectuós i democràtic. I com que l'opinió, el poble, no es «mama el dit», han fet el ridícul, i si volen guanyar la vergonya perduda, els neulers, la responsabilitat han de carregar-la als veritables culpables que no han deixat ni deixen de conspirar, abans del golpe de febrer proppassat, després i ara, i demà, per escanyar les escanyolides llibertats que ha donat al poble la democràcia monàrquica. L'opinió ha reaccionat be, i fins la premsa que no han volgut — ni per complaure als governants — «combrregar amb rodes de molí», en lloc de neules a mig consagrar.

I la C.N.T. i l'anarquisme ha dit,

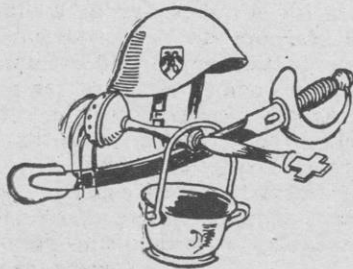
Aquells quaderns escolars tan endimoniats

Afeccionat com sóc a la recerca de papers i documents de tota mena relatius a l'ensenyament, m'he fet darrerament amb dues llibretes escolars d'un col·legi religiós femení corresponents al curs 1947-48. Fa goig veure de quina manera treballava les noietes en edat d'aprendre. Full a full hom pot entrellucar, sense escarrassar-se massa, aquella fèrria disciplina, meitat de cilici meitat de caserna, amb la qual el confessionalisme nacional-catòlic ens emmerdà tots els escolars de posguerra, entre frenètics «vivas» i maquinals cantats a un presumptiu nou «amanecer» del país.

Es ben curiosa la importància que

NO! i NO! com en el cas «Scala», i ha acusat i ha fet públic el nom dels provocadors i d'on venia la conspiració i quins eren els seus autors. A la C.N.T. (com a altres sectors polítics i sindicals) no se li pot donar «gat per llebre». Té el paladar fi per a tastar els plats que li volen fer empassar per força. La seva lluita és sana i desinteressada i sense enganys, i el seu objectiu i finalitat, la lluita per les veritables reivindicacions de la classe obrera, i esguardar per al Poble — sense ambicions —, un món germanívol de Llibertat i de Justícia. El demés, «tejas» a l'aire que cal trencar per inservibles i de qualitat execrable.

TERRA LLIURE

hom dispensava, en moments tan inesborrables, a la calligrafia, aquell exercici d'equilibri i proporció esmerçada que complaïa, sobrerament als mestres, en cercar sempre en els alumnes una perfecció i harmonia d'imitació a la perfecció i l'harmonia divines. La calligrafia ens aclarava amb la seva primilada funció, més estètica i moral que utilitària, puix reflectia, transparentment, la tècnica pedagògica despersonalitzadora que hom emprà deliberadament per a neutralitzar l'alumne i desproveir-lo de tota identitat o referència personal. El fet d'utilitzar una escriptura espontània — cadascú la seva pròpia, diferent i diferenciadora de la dels altres nens — sense premeditació ni pulcritud, hauria estat pres, en aquelles circumstàncies, com un acte de provocació subversiva o com una intolerable espurna de rebel·lia, arraulida darrera la celeritat de la lletra, les ratlles tortes o l'encuny personal que semblant escriptura palesa. No sotmetre's a la disciplina de la calligrafia implicava, per aquells mestres-zeladors d'«ànimes pures», una imperdonable fellonia, pròpia d'èpoques pròximopassades que hom estimava ja soterrades per sempre. El que es demanava era mimetisme, pulcritud i obediència («despachito y buena letra», era el lema imbuït), d'aquesta manera restava garantit l'èxit posterior de l'adoctrinament que la calligrafia anunciava.

He observat cavil·losament aquests quaderns replets de feixugues nostàlgies i ni un sol gargot ni una ta-

(Passa a la plana 2).

40P. 10112

SOLEDAT

Ja no hi ha manera d'administrar, ni governar les grans ciutats. La soledat és més gran cada dia que passa, malgrat els seus sorolls en augment continu. Soledat moral. Individualisme ferotge. Tancat i egoïsta.

Pocs donen la mà al vell. Al nen, en un pas de peatons. Ningú no ofereix el seient, per joves que siguin, en un tramvia o en autobús, a un vell y una dona en estat.

No hi ha comunitat. La solidaritat entre els homes va desapareixent de mica en mica. Jo em pregunto: ¿Cóm es podran arreglar l'any dos mil, amb tanta gent? Ningú no es mirarà a la cara. Els països viuran aïllats. Les màquines ho solucionaran tot. Quina humanitat més buida! Diuen els que ho saben, que en aquells dies, les grans capitals, acolliran dintre seu, els tres quarts dels habitants.

Ja avui en dia, per certes mentalitats, no compta ni té valor, el sol, ni la terra verda. Ni l'aire. L'industrialisme, la ceguera tecnòcrata. Una certa ciència falsa, antinatural, s'està menjant i fent desaparèixer els colors naturals de la vida. En la seva bogeria, fins l'espai blau i el negre etern de la nit. Tot ens ho roben. La terra és morta. Les aigües malaltes. L'oxigen que respirem té més miasmes cada dia. Mortífers. Desastre de l'Occident industrial. Econòmic, social, polític i humà. És la fi d'una societat. D'una civilització. Sols la imbecilitat cerril d'una certa gent, és interessada a seguir-la i apuntalar-la. Per salvar el que tenen i del que desprecien.

Sembla que l'home inventa i crea, no per a garantir la seva llibertat present i futura, sinó per disminuir-la un xic més cada dia.

El dilema està a saber escollir el

camí de la llibertat. Nosaltres fa molt de temps que ho vàrem fer. Del contrari el cataclisme es inevitable. Pot ser que no hi hagi ningú per a poder-ho contar.

Seria la fi del recital humà. De tota una història.

Es possible salvar-se de tot això, si l'home torna a ésser més comunicatiu, més solidari amb els seus semblables. Amb un renaixement de veritaders desigs de l'individu, a practicar el bé. La bondat. Tot natural. Espontani. Moral i ètica d'una nova comunitat.

Nosaltres ho oferim. La C.N.T. i la idea llibertària ho propaga i ho defensa. La societat comunista llibertària, és una porta de fugida vers un món antitotalitari. De no imposició. Tolerància i respecte comuns.

Venim a casa nostra, tot això és possible. Però cal decidir-se i escollir. No es pot fugir de la responsabilitat. L'home fa temps que no dialoga amb els altres. Paradoxa dels temps moderns!...

Mort l'espirit. L'ideal se'n va. S'escuma. I també les grans virtuts que ha distingit l'individu de les altres espècies.

Jo crec que l'única garantia, és l'ideal anarquista, per donar camí als valors de l'home. De la humanitat. Equilibri biològic del funcionament normal de tot el que veiem, vivim i respirem. La prova, nosaltres som una col·lectivitat que mai no estem sols.

Vicenç Soler

Aquells quaderns escolars tan endimoniats

(Ve de la 1ª plana)

ca de tinta no trasbalsa l'harmonia de conjunt, només torbada per la correctora tinta vermella de la mestra, però lliscada tan finament com si no gosés trencar a conformitat del quadern o ferir la pulcritud que, al capdavant, amb tanta cura i exigència es requeria a l'alumne. Unes il·lustracions, colorades a llapis, de tendre ingenuïtat infantil i d'imaginació adotzenada, arrodoneixen, amb idèntica traça mimètica que la de l'escriptura, els exercicis de redacció o de dictat. Tota la iconografia d'aquells anys escolars — els nostres fantasmes familiars del franquisme — desfila per les llibretes esgrogueïdes per la pols. És la producció gràfica d'una ploma infantil d'imaginació infèrtil i esterilitzada que, de tant en tant, ve recolzada per petits esclats de tònica natural (les orenetes, els ametllers florits o la casa pairal, tranquil·la i blana, de pagès).

Darrera tanta despersonalització apunta el vertader perfil de l'ensenyament nacional-catòlicista que avui evoquen unes llibretes velles, un perfil impietós i doctrinari, extirpador de voluntats i d'afanys nascuts.

Entremig de tan gràcils proporcions de lletra cal·ligràfica s'alça

displicent el dogma, més enllà de l'aprenentatge ortogràfic o sintàctic. És la «veritat» doctrinària, encobridora de perpetuats enganys, la que l'alumne assoleix, com un ritual automàtic, darrera el senzill exercici: «Maria Santíssima, tipo perfecto de mujer» o «El Cristianismo, protector de las artes», heus ací el tema a desenvolupar, inútil i fàl·laç a la vegada; o a l'hora de realitzar una anàlisi sintàctica, per exemple la de la següent oració: «La religión acalla los instintos y depura los sentimientos hasta producir el más noble de todos, el altruismo», o també en el dictat: «El Santo Sacrificio de la Misa». Voleu millor forma d'adoctrinament d'unes mentalitats infantils escurades d'antuvi?

A hores d'ara, la lectura d'uns quaderns tan encisadors com els que tinc davant ens sorprèn o potser a algú, fins i tot, el farien somriure, però a tot el qui per raons d'edat ha patit els cops de l'autoritarisme esquerp de tan bàrbar adoctrinament pedagògic, només el podrà fer meditar sobre l'esdevenidor de totes aquelles consciències infantils exhaurides abans d'estrenar. Un autèntic assassinat dels esperits, imputable — com els milers d'assassinats corporals — al franquisme victoriós.

Gerard Jacas

(«L'Avenç», n° 37, abril 1981).

TABAL I BARREJA

Centre Confederal de París. — Diada llibertària el 3 de maig prop-passat, com celebració del Primer de Maig, en memòria de les lluites per les vuit hores i dels màrtirs de Xicago. Miting pel dematí amb els oradors Gómez Casas i Juan Castillo, vinguts expressament de Madrid i de Màlaga a contribuir al nostre acte. Les seves peroracions foren molt apreciades per la molta concurrència.

Per la tarde animada i concorreguda festa familiar, presentada pel divertit «Tio Paco»-Roldan, qui feu riure abundant el nostre públic amb el seu xistós repertori anecdòtic. El «Cuarteto Cedrón», va fer les delícies de la concurrència, amb les seves interpretacions magistrals. Hi hagué artistes voluntaris de la Casa, i la diada acabà amb joia i germanor.

P O E M E S

Què s'ha fet de l'artista del vers?
 Què s'ha fet d'aquell orgull?
 Què s'ha fet de l'home rebel?
 Què s'ha fet de l'àngel de la mort?
 Ara passen els brossaires recollin la
 por i l'home vell de les colilles es-
 guarda el regal icnoclàstic d'un cos
 nu mentre la nit apaga les llums de
 les cases, m'han dit que el fum fuig
 de fàstic.
 Però...
 Què s'ha fet de l'artista del vers?
 Què s'ha fet?...
 Ara qualcú tirà de la cadena...

Fujo per a no morir
 amago el cap sota de l'ala
 i de reull cerco sortides
 cap l'esperança infinita,
 les esquerdes suen de por
 i els vells ballen sota els déus
 la darrera dansa de la mort.
 On són els vius?...
 Les portes tancades amb doble clau
 esperen el pas suau del vent
 per l'ull màgic de la raó

Quan esdeingui l'home lliure
 la natura somriurà com un infant
 i els deus de la vida ompliran el cant
 d'una nova generació humana.
 Quan esdeingui l'home lliure
 no caldrà deixar de caminar
 sempre com el vaixell mar enllà
 nous horitzons per l'home
 en llibertat.

M'arriba un anhel de mar endins
 com una boira encesa a la matinada
 perquè ha hagut una nit de cel ras
 els camps estan plens de rosada,
 m'arriba un anhel com un desig
 i despullo el meu cos
 i despullo el seu cos
 i de cop ens envolta la primavera
 amb un càlid llençol.

Ferran Aisa

GALLECS

Verd tal com és...

Verd,
 eternement verd,
 així és l'arbre de la vida,
 i així els Gallecs.
 Per tot això ¡companys!,
 per tot això, defensarem Gallecs.

Perque així ho volem,
 verd, eternement verd
 tal com és.
 Per tot això ¡companys!
 per tot això, defensarem Gallecs.

Algún dia naixeran les flors lliures
 i naixeran de tots colors,
 i naixeran en vent de llibertat.
 Per tot això ¡companys!
 per tot això, defensarem Gallecs.
 I ho defensarem per tu, per mi
 i ho defensarem per tothom,
 que ho defensarem perquè sigui
 el nostre pulmó.
 Per tot això ¡companys!
 per tot això, defensarem Gallecs.

Perque la vida no sols és nostra
 sino dels que vindran.
 Per tot això ¡companys!
 per tot això, defensarem Gallecs.

I defensarem una vida plena de co-
 [lors
 per tot arreu hi haurà flors lliures,
 i llibertat.
 Per tot això ¡companys!
 per tot això, defensarem Gallecs.

J. L. Ocaña

=====

PREGUNTES

Es pot dir que tota la premsa d'ar-
 reu del món, a part, ben segur, la
 feixista, ha declarat culpables de di-
 famació i de mentida al govern es-
 panyol, notablement al seu cap, Cal-
 vo Sotelo així com al ministre de
 l'Interior, Rosón.

Totes les preguntes fetes pels dia-
 ris respecte als fets del Banc Cen-
 tral de Barcelona, contenen prou
 matèria per a obrir expedient al go-
 vern de la jove «democràcia monàr-
 quica».

Però no s'ha fet la pregunta se-
 güent: Considera el govern de la de-
 mocràcia espanyola que l'anarco-
 sindicalisme i també l'anarquisme
 tenen dret de viure i de manifestar
 les seves pròpies idees dintre del que
 és la llei constitucional?

Mai de la vida el govern pot ne-

gar aquest dret sense caure en con-
 tradicció amb ell mateix. ¿Per què,
 doncs, continuament fa processos
 d'intenció als homes de les nostres
 organitzacions? ¿Per què no protes-
 ten els parlamentaris d'esquerra
 contra tal injustícia? ¿També, amb
 ella, es fan tàcitament còmplices del
 govern?

Un Illenc

COM ESTA LA BOSSA

Excreix del n° 68: 2.553,67 F.
 Laborda F., Paris, 20; Tarragó, id.,
 20; Villa, Barcelona, 25; Mesnage Ph.
 Versailles, 20; Recollit a una festa
 Catalana, 66,65; Pas-Gal, Paris, 20;
 Usach A. Amiens, 20; Massines E.
 Canaueilles, 20; Trobat a Vignoles, 4;
 Un de la Comarca de Verga, 50;
 Montané, Choisy-Ie-Roi, 10; Boix,
 Millemont, 15; Cabré, Drancy, 20;
 Roldan, id., 10; Vidiella, id., 20;
 Amics de Montargis, 20; Soterias,
 Brienne le Château, 50; Un del 90;
 Lamotte Beuvron, 100; Martinez J.,
 Mâcon, 20; Bassons, St. Pons, 20; Ri-
 poll S., Villablard, 200; Aguilar
 Fontenay s/Bois, 100; Llop R. Paris,
 20; Bagés, Stains, 30; Rosquillas, Pont
 de Maye, 20; A Vila. Montauban, 25;
 Riaza, id., 25; E. C. Tolosa, 50; A.
 Fumado, Osseja 20; F. Muñoz, Nan-
 tes, 10; E. Conejos, id., 10; Peralta B.
 Paris 20; Fernández (I), Paris, 20 F.
 Total 3 654 32

Despeses:

Impressió del n° 68: 1 043 25
 Expedició 429 45
 Gastos 53 80

1 526 50

Escreix

2 127 82

Manca a pagar el present número.

El Bosser

PUBLICACIONS REBUDES

«Solidaridad Obrera» de Barcelona.
 «Opinió» de Costa Rica. «Tierra y
 Libertad» de Mèxic. «Casa Catalá»
 de Tolosa. «Caliu» de Paris. «La
 Nova Falç» de Perpinyà. «La Falç»
 de Perpinyà. «Casa Nostra» de Gi-
 nebra. «Mai no Morirem» d'Angule-
 ma. «Sem i Serem» de Paris. «Espoir
 -CNT» de Tolosa. «Noticiari» de l'
 Ateneu Enciclopèdic Popular de Bar-
 celona. «El Vaixell Blanc» de idem.
 «Omnium Cultural» de idem. «No-
 saltres Sols» d'Andorra. «Combat
 Syndicaliste» de Paris. «Cénit» de
 Tolosa. «Centre Cultural Catalá» de
 Perpinyà. «CNT» de Madrid. «Xaloc»
 de Mèxic. «Andalucía Libertaria» de
 Màlaga.

Actualment els esdeveniments polítics i socials arreu del món són tan greus com variats i es produeixen a un ritme tan endiablant que hom no se'ls pot retenir prou temps per a fer-ne un anàlisi exhaustiu. Guerra a l'Orient proper. Guerra econòmica general entre tots els països. Menaces d'invasió soviètica a Polònia. Suport del Pentàgon a les dictadures llatinoamericanes. Conversió de la franc-massoneria italiana en una vulgar mafia. Llei de fugues del govern espanyol posant a l'ordre del dia el massacre dels inocents d'Almeria, etc., etc. En fi, el canvi de règim polític intervingut a França a datar del 10 de maig proppassat.

Al mateix moment d'ésser anunciada la victòria de les esquerres l'Església s'alça contra ella perquè veu, dins el programa previst, hom no se sap quins perills per el manteniment dels seus privilegis. Aquesta actitud del clericalisme francès prova que quan es manifesta no te res que envejar al clericalisme dels altres països.

No és pas indispensable de fer estudis llargs i pregons per a comprendre els motius dels partits polítics i les organitzacions socials així com les escoles filosòfiques i les religions tenen sempre interès domar sota els seus principis el més gran nombre possible de juvenesa. Es perquè ella és el llevat de l'avenir.

D'aquest principi es desprenen sentiments expressats sovint de forma molt demagògica. La religió n'és l'exemple més formal, com ho prova ara l'Església catòlica de França. Filla primogènita de Roma, mai no acceptà de perdre cap dels privilegis que gaudia en temps de la monarquia. Es així que, desde 1880 la laïcitat ha sofert els cops del clericalisme i ha cedit a les pressions de circumstàncies polítiques, especialment dels anys 1914-1920-1940 i més ençà amb les lleis dels governs de la cinquena República qui, des del començament, tingueren l'aprobació de

L'Església es així

general de Gaulle, donant a l'Església prerrogatives més grans que les que gaudien, per exemple, les escoles laïques de l'Estat, puig que les nivellava econòmicament i les donava la llibertat d'ensenyar la religió. Així d'engallada es mostra l'Església de França. Ara, amb l'entrada de les esquerres al Poder, toca a somentent les campanes de la pre-subversió. Encara no s'ha parlat d'ella que els seus representants criden contra la violació dels drets (sic) de l'Església d'ensenyar el seu propi programa que és contrari a la Constitució que declara que el país no te pas religió nacional. Per tot arreu el clero es mobilitza per a guanyar les eleccions legislatives del mes de juny, en nom de l'ordre i de la moral.

La gent del carrer, l'home mitjà, com es diu ara de les persones qui pensen poc i sostenen idees preconcebudes transformades en «slogan», diuen que l'Església d'ara no és la mateixa de fa mig segle. Es un error.

Perquè l'Església no ha canviat els seus fonaments ni els seus principis ni les seves finalitats. Sols ha canviat la seva tàctica i la seva estratègia. Abans, per exemple en 1925, per la boca dels arquebisbes i dels cardenals, l'Església de França considerava, entre altres coses, que: «Les lleis de la laïcitat no son lleis. Elles no tenen de llei més que el nom, un nom usurpat. Elles no són més que corrupcions de la llei violència més que lleis.» Ara, doncs, la seva tàctica consisteix a fer combatre les lleis republicanes per els clericals aspirants a la diputació. Així és com els hem vist vituperant les pròpies lleis republicanes abans de començar a discutir-se la futura legislació.

A nosaltres les experiències elec-

torals ens deixen sempre més escèptics respecte de la seva influència revolucionària. Però no és menys cert que en el cas que tractem. La posició de l'Església ens fa reflexionar a causa de la seva demagogia que és un dels grans perills contra la democràcia, encara que aquesta sigui petita.

L'Església catòlica de l'Occident és la força dogmàtica que més ha guerregat contra tota mena d'avenç polític, social, filosòfic i pedagògic. Quan la seva influència ha disminuït gràcies a la progressió de les forces liberals y racionalistes, ha fet semblant d'alleugerar el fardell de les seves ambicions acceptant, fins i tot, els capellans obrers i els capellans i monges casats, emportats cap endavant per l'esclafit del maig del 68. Però els guarda sota la seva direcció com representants de la corrent dita progressista. Una mena de progressisme que els fa parlar dels drets de l'home, sempre i quan aquests drets els fan mantenir i augmentar llurs privilegis.

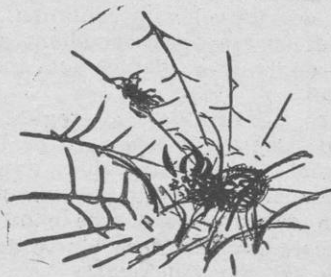
Sovint, parlant d'Espanya, s'ha dit que l'Església espanyola és reaccionària. No és pas una veritat completa. Perquè és **tota l'Església** que és reaccionària. I si la francesa no ho semblava tant com l'espanyola és perquè tenia prou satisfaccions i no l'hi era precis demanar res més. El seu veritable caire el dona ara, alçant-se iradament contra hipotètiques i llunyanes transformacions de lleis en matèria escolar...

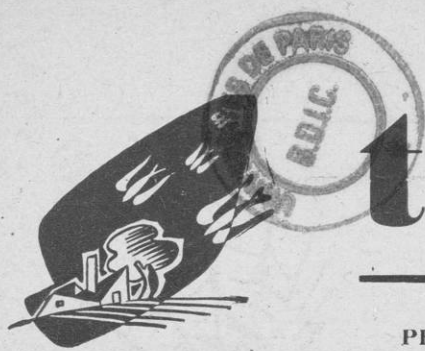
No ens enganyem. L'Església és així: totalitària i sempre oposada a formes societàries que puguin minvar la més mínima part de a seva influència.

Ferran Ferrer

Le Directeur de la Publication :
Roc LLOP

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi
C.P.P.A.P. n° 1686 D 73.

terra lliure

MENSUEL
PRIX : 1,00 F.

Butlletí interior de l'Agrupació
Catalana C. N. T. (3ª època).

Nº 70
Paris, Octubre 1981

EDITORIAL

Coses del nostre temps

L'Occident industrial ha preferit crear tots els mecanismes necessaris per a contaminar la terra, l'espai i l'aire que respirem, abans d'ocupar-se d'embellir amb noves garlandes naturals aquest planeta on vivim. Tan bonic. En colors vius, blancs, verds, blaus. Obscurs de les nits titil·lants d'estels i galxies.

Deliberadament i en nom d'un progrés molt discutible, l'home va vers la seva destrucció. Continuant així, és la fi de la seva història. Cataclisme desitjat per ell mateix.

Els polítics, homes de ciència, economistes cèlebres, etc., parlen de tot menys d'aquest futur incert de la humanitat. El càlcul fred de la tecnocràcia segueix avançant i destruint. Com el cavall d'Atila.

Tot és científic, tècnic, mecanitzat, per a reemplaçar l'home. Creant robots per assassinar-lo.

Coets espions i contraespions, que detecten les bases científiques de l'enemic en potència. Fotografiant continuament el planeta. Satèl·lits amb informació al minut. Registrant i transmetent amb permanència. «Radars i Sonars».

Oceans, espais, tot és controlat per l'electrònica automatitzada. Atmosfera plena d'objectes invisibles dels quals tots nosaltres ignorem la llur naturalesa. Plats volants. Gasos elèctricament carregats. Bosses d'aire calent, dins de l'aire fred i a la inversa, flotant dins del mateix aire espacial. Globus de gas «montgolfieres», etc., etc...

Segur que tot això ha fet progrés dins de la ciència i algun dia tot servirà, en profit de la humanitat, però abans no hi arribarem, ¿què és el que passarà?...

La responsabilitat dels homes que manen i dirigeixen tot aquest «tinglado», és molt lluny d'ésser una responsabilitat sana i humana. Sense comptar que també estan dirigits per un cúmul d'interessos que res no tenen d'humans. Això últim s'està perdent, s'esfuma. L'animal salvatge, surt de tot arreu, tractant sempre d'intimidat l'enemic. Tots els Estats organitzats, obeeixen al mateix instint.

FRANCESC FERRER I GUARDIA

Els sistemes socials es degraden cada dia un xic més. I els homes polítics, saben menys el que diuen i afirmen. Totes les religions, van de cap. Dificil cada vegada més, satisfer les necessitats morals i materials de les generacions noves que desconeixen totalment tot un passat. Inclús, el més recent. Sols compta per a tots ells el present, oblidant sovint el futur. (Parlem en termes generals. Les excepcions fan la regla). Tot es idea «força». Ideal patriòtic. Nacionalitats i nacionalsmes. Discòrdia. Desunió. Discussió perturbada. Les «revolucions» són de «palau» i dictatorials. Tot en nom de la llibertat. D'una llibertat mal compresa. Individual o minoria. Mai colectiva. Res és decisiu. Les minories saben el que volen. Les masses, mai no saben on les porten. Món que es corromp i es destrossa una mica més cada dia. Intoxicat per una política dolenta i de disbauxa. Violenta. Criminal. Sols l'anarcosindicalisme el pot salvar. No hi ha d'altre camí.

Per «TERRA LLIURE»

V.S.

En el 80° aniversari de l'Escola Moderna (1901-1981)

UNA PEDAGOGIA RACIONAL I CIENTIFICA

Ara fa vuitanta anys Francesc Ferrer i Guàrdia inaugurava al carrer Bailen de Barcelona l'Escola Moderna, una institució pedagògica consignada a lliurar una decisiva batalla a la influència esguerradora de l'ensenyament tradicional i religiós, per tal d'oferir als infants la possibilitat de reeixir en un aprenentatge auto-realitzador de les tendències més naturals, sense coaccions ni aturalls de cap mena.

El programa ferrerista de l'escola venia a reemplaçar els esquemes autoritaris i dogmàtics, abonyegadors de consciències, per una metodologia pràctica que, tot parant esment de l'evolució natural del nen, es fonamentava només en l'evidència dels fets i en el magisteri de la Raó, defugint qualsevol ficció o velleïtat desnaturalitzadora. Mitjançant la raó hom podrà combatre l'error i l'ignorància, dels quals se'n serveixen els poderosos per a perpetuar, amb tota impunitat, llurs privilegis, a la vegada que el coneixement i l'anàlisi dels fets hauran de proporcionar l'interpretació correcta de tot el que ens envolta i la millor actitud a emprar davant cada circumstància. D'aquesta manera l'aprenentatge no resulta estèril ni adormidor, ans al contrari subministra la ciència i la capacitat necessàries per a adreçar les passes sòlides vers l'emancipació.

Ara bé, per a ésser exitosa aquesta formació no ha d'estancar-se a l'àmbit de l'escola, sinó que ha de cercar una harmonització global de tots els aspectes de la vida. L'escola és només el mitjà estimulador per a que l'educant pugue i sàpiga després aprofitar la riquesa educativa que li ofereixen els demés mitjans exteriors, com els de venda, els de treball o d'esplai, però, sobretot, els mitjans naturals. La Naturalesa és la base comuna de tot el que existeix, si el nen és capaç, mitjançant un contacte estret i personal, de com-

(Pasa a la plana 2).

4^oP. 10112

La Revolució i les sacristies

Sembla que els «mass media» fan, a consciència, tot el que els és possible per tal de sembrar la confusió dins els esperits poc oberts a la reflexió i a l'anàlisi dels esdeveniments nacionals i internacionals.

Els fets de tipus polític-social i religiós que des de fa més d'un any es produeixen a Polònia oposant els Sindicats Obrers Lliures — anomenats «Solidaritat» — als estaments governamentals del P.C., són sovint presentats de la manera més arbitrària i inconscient que es pugui *imaginar*.

Aquests dies, amb motiu del Congrés de «Solidaritat», certs comentaristes de la tele han parlat de la «revolució lliibertària» (sic) duta a terme per l'Organització del Walessa.

Aquests comentaris són, almenys un abús de confiança vis-a-vis del públic en general. I una prova d'ignorància total del sentit de les paraules: «revolució lliibertària». Si més no que en els autors els animi una gran dosi de maldat. O que si-

guin ben retribuïts per a fer tals declaracions.

Les impressions lliibertàries o anarcosindicalistes que mereix el desenvolupament dels sindicats de «Solidaritat», han estat publicades per la nostra premsa i dites de viva veu en ocasió d'actes públics. Es poden resumir telegràficament així:

«Tota revolta d'una collectivitat humana contra l'opressió de que és víctima per la part de qualsevol règim (totalitari en el cas de Polònia), tindrà sempre les simpaties dels lliibertaris. Simpatia que no pot mancar als polonesos que lluiten per reivindicar els drets humans a la lliure voluntat d'expressió i d'organització.»

En el cas que ens interessa, els lliibertaris no poden concedir llurs simpaties sense reserves. Perquè si, en realitat, d'una part «Solidaritat» s'oposa al govern perquè el considera totalitari — i amb això te raó —, d'altra part no pot,

moralment, fer prevaler, en el seu profit, conceptes lliibertaris.

Efectivament: els lliibertaris tenim per principi essencial de la lliibertat, la negació de la utilitat de l'Estat i, per tant, la necessitat d'eliminar-lo. Aquest principi s'extén a la idea de Déu i per tant, de les Esglésies les que siguin.

Essencialment, aquestes dues forces són enemigues de les lliibertats humanes. I, «Solidaritat», no va contra l'Estat ni contra l'Església. Al contrari. Respecte d'aquesta darrera podem dir, que obeeix les seves suggestions i, si és el cas, doblega els genolls davant les seves injonccions.

L'Església és fonamentalment reaccionària i dogmàtica. I si, des del temps del Concili nº 2, la Catòlica sembla situar-se del costat dels rebels i dels pobres, no és pas per sentiment humanista. És perquè els necessita per recolzar-se damunt d'ells i fer front per ensavant a les religions africanes i asiaàtiques, per un costat, i per a frenar, l'Occident, l'onada d'escepticisme religiós i d'ateisme creixent.

De les sacristies podran sortir ordres de combat per a fer caure un govern o un règim. A condició que l'Església pugui establir el seu. És a dir: implantar un Poder que reposi damunt una altra mena de dogmes tant o més absurd i totalitari que el del règim desplaçat.

La Revolució social serà veritable si es fa al marge de les sacristies i, si cal, contra elles. Mai, cap home no és pot dir revolucionari si sotmet els seus actes i les seves expressions als caps de l'Església. I si, després de fer el senyal de la creu, es posa de genolls davant els dignitaris religiosos. I, Walessa, fa aquestes coses a la tele... el que vol dir: Submissió completa a Roma i als interessos del catolicisme.

UN ILLENC

En el 80° aniversari de l'Escola Moderna

(Ve la 1a plana)

penetrar-s'hi, descobrirà el funcionament natural de les coses i la seva raó d'ésser i, aleshores, cap absurd dogma irracional, ni cap autoritat estranya a la Raó o a la Naturalesa, no podran trasbalsar el seu equilibri harmònic. Tot el que és artificial de mena i que ve a degradar la lliure sociabilitat dels homes ensopegarà amb la fermesa racional d'una personalitat infranquejable i la consistència d'uns coneixements empírics que s'avenen amb els sentiments de solidaritat i cooperació desenvolupats.

La raó instrumental, operativa, de la pedagogia ferrerista és doncs una *raó natural*, la funció de la qual no és establir pautes inflexibles de coneixement, que sotmeterien a l'individu a uns dogmes semblants als que hom preten combatre, sinó harmonitzar, segons uns principis connaturals, les diferents facultats humanes (intel·lectiva, volitiva i tendencials) de cara a assolir un perfecte equilibri físic, moral i intel·lectual en el nen. D'això se'n ha dit sempre *educació integral*.

Aquesta educació integral, de la qual l'Escola Moderna fou un excel·lent portaveu, té els seus orígens en els afanys cultural-pedagògics del moviment obrer de les darreries del S. XIX, acollit a

la 1a Internacional, i que es consolidaren l'any 1880 en iniciar-se l'experiència educativa de Paul Robin a l'orfenat de Cempuis.

Des d'aquesta perspectiva robinista l'aspecte racional i científic de l'obra de Ferrer no implica una novetat rigorosa — l'utilitarisme i el científisme dels filòsofs positivistes n'és un clar antecedent, — però com a continuador d'una pedagogia alliberadora ve a revaloritzar el caràcter unificador i totalitzador de la ciència així com la vàlua incomensurable de la Raó a l'hora de fornir la humanitat d'unes idees comunes, la qual cosa fa que veiem l'Escola Moderna, vuitanta anys després, com una eina redemptora, escapçada a meitat de camí, que no pot romandre només en la memòria nostàlgica dels més capficats en aquestes qüestions, sinó que per a bé de tots els homes necessita d'una prompte i emperiosa reconstitució, de la demorança de la qual tothom serem, en major o menor grau, responsables.

Gerard JACAS

ESTIU

L'Europa ha estat de vacances. A la Costa-Braua, ja els veiem. Grans i rosos. Són gent del nord continental. També els francesos baixan des de Tolosa i Montpeller. El Roselló es desbanda vers les nostres platges i abandonen les seves que també són boniques.

Els gustos no són iguals. Els uns miren el mar. Enmig del sol i sorra calenta. D'altres fan excursions. Visiten els Dòlmens. Les Catedrals. Corren per les muntanyes. Les fotografies treballen. A la tornada, hi hauran records per a tot l'hivern.

Terres catalanes les nostres. El Roselló i l'Empordà. A Perpinyà, la Plaça Aragó. L'estàtua i les seves palmeres. A Figueres, la Rambla i en Narcís Monturiol al seu capdavant.

Camins tots que van a la mar. Xafogor de l'estiu, amb clamor de sardanes. Les cobles es multipliquen aquests dies. Fins a la tardor que vindran les pluges, encara no gaire fredes.

El setembre ens portarà el vi nou i

La llum enamorada

Un altre cop la llum enamorada, plena de goig tot fa florir; de la plana a la serra perfumada tota juganera i fins, l'ametller atzevit, de blanca flor rosada, vestida la muntada d'esperança omple mon pit. [nyia

I quan sento la vida que passa rient del dia com de la nit, mon cor sent que, tot corre i no para perquè la vida és amor infinit.

Mentre que la llum la vida infant, l'amor que tant estimo i fa sofrir; deixeu que floreixi la flor de l'esperança d'aquest món que la raó em fa sentir.

I l'alegria de nou esclata, i del fons de la terra tot vol sortir; altre cop la llum no li falta per engendrar la nova vida i florir.

Oh! dolça llum que del cel baixes, il·luminant de la humanitat el seu destí; tot és energia, més no li manca la claror sublim per ser feliç.

I ara que la primavera s'atança amorosa i mare del bell jardí, no li mancarà ni la veu gentil que li cantern amor perquè no vol morir. [ta

A. MARGALET

flaires de most fresc. De muscat madur de figues dolces. El Canigó apuntarà dret vers el cel i esperarà ansiós, les primeres neus. La tramontana tornarà a bufar un xic més freda que aquests dies i la vida continuarà fins al juliol següent.

Goig de belleses naturals de la terra. Malgrat els excessos d'un modernisme, moltes vegades forçat i mal comprés. Es troba la sensibilitat de l'home, davant l'estampa que ofereix al bon observador l'encontrada geogràfica. El sentit artístic esclata i ve allò que va sentir el meu amic Roc Llop, mirant la badia de Roses, l'any passat, que el va obligar a donar-nos i escriure un bonic vers, cantant el meu poble.

Clima poètic que esclata a tots els instants. Subtil i encantador. Es quelcom que es respira perquè està dins de l'aire. Perfum invisible. Simfonia del mar. I de la costa. Casetes blanques catalanes. Pintat tot pels millors pinzells de l'art pictòric.

Ja no hi ha flor als cirerers, però tenen el foc viu del fruit, com el tan anomenat de S. Climent de Sescibes. La Costa Braua, és el somriure d'una nina adolescent. Illés, illots. Com les Medes. Cadaqués, amb la seva illa plana. El cap Creus. L'Escala. L'Estartit. I el Montgri, a l'altre costat de muntanya. La plana del baix Empordà. Bagur, fins a Palamós i S. Feliu de Guixols.

Llacs a les cimes. Pins torturats pel vent de l'hivern. Paisatges de colors neutres. Clima sense salts violents, Sorra i granit que formen castells amb les mans dels infants. Corredors i galeries dins els castells medievals. Com el de S. Pere de Roda i altres. Tot és unit en el remontatge del temps. Del pic més alt, es viu i es pot gaudir de tota la bellesa dels prats verds mirats de lluny. En dibuixos

variats. De mil colors. Traçats com una taula d'escacs gegants.

Al vespre, el sol se'n va poc a poc. Darrera les altes muntanyes, vers la Cerdanya. Incendi crepuscular que no es pot dir ni cantar.

Terra galana. La meua terra! Aquella on vaig néixer i que potser, tranquil, un dia hi deixaré els meus vells ossos.

Vicenç SOLER

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 69, 2 127 82 frs.

Pujadó, Le Havre, 10; Tarragó, Paris, 20; Pepita i Enric, Bezons, 20; Un de la Comarcal de Berga, 50; Castellvi, Choisy le Roi, 30; Elvira Ferrer, Montreuil, 84; Eugènia i Josep Ferrer, La Grand Combe, 100; Llop Roc, Paris, 40; Laborda E., id, 10; Santamaria, Drancy, 10; Roldan, id, 10; Pérez, R., Prades, 20; Folch J., Montignac, 50; Arroplegat, Paris, 1,50; Peralta-B., id, 20; Fernández (D), id, 10; Pérez Joan, Tourinà, 20; Canauelles, Paris, 20; Sol i Aigua, id, 5; Un Pelat, Toulouse, 20; Marcos Alcón, Mèjic, 50; Belles, Perpinyà, 10; Bagès, Stains, 30; M. Rodriguez, Labastide, 20; Artés, Lourdes, 20; P. Gautier, Andorre, 100; Un del 90, Lamotte Beuvron, 100; F. Moreno, La Barca, 10; F. Marin, St. Pryvé, 50; Giménez, Banar, 30; A. Cebrian, Montreuil, 10; Creixell F., Belesta, 50; Bassons, St. Pons, 20; Rosquillas, Pont de la Maye, 30 francs.

Total 3 208 32

Despeses:

Impressió del nº 69 1 043 25

Gastos 20 00

Expedició 384 30 1 447 55

Escreix 1 760 77

Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

ENS HEM DE PLANYER

A Montauban (T. et Gne.) ens ha deixat per sempre, H. Riaza, natural de Calonge (Girona). Amic de TERRA LLIURE, mai no ens mancà la seva ajuda al nostre butlletí.

A la família tota, el nostre condol.

Filla de Flix (Tarragona) ha mort a Belesta (P. O.), Antònia Bartolomé als 73 anys, companya del nostre amic Creixell.

Fervents sostenedors de TERRA LLIURE, rebí tota la família l'expressió del sentiment de tot el nostre equip.

MARTI BORRAS (A. el «Marras») Parlar com cal (en lluitador i confede-

ral) del «Marras» — com li agradava que se'l nomenés — caldria un llibre donat l'extens anecdotari de fets.

Per no «servir al rei», passà a França, on conegué bona part de la militància francesa que li posà el motiu de «Le Consul». El 31, tornà a Catalunya, militant al Sindicat d'Orfebreria. Perduda la guerra, retornà a França, (Tolosa, Paris, Tolosa altra volta) i Andorra on morí el 26 del passat mes de juny.

Al nostre butlletí, mai no li mancà el seu suport ni el de la seva desconsolada companya Pili. Rebi aquesta, amb tota la família, el nostre més sentit condol.

El Culte de la Mentida

La mentida és una institució. L'Església la instal·la en el seu vocabulari amb tot el seu patrimoni teològic des dels seus orígens. Avui, encara, persisteix malgrat les seves contradiccions, amb la complicitat de totes aquelles castes que sempre han fet cos amb ella; fent creure que la veritat és mentida i la mentida és veritat, amb l'únic fi de desorientar tot el ramat humà i regnar a través els segles.

La mentida és una institució, creada per a preservar les religions, la propietat i l'autoritat; avui aquest panorama rellueix amb tota l'esplendor, puix que és encara condemnable de dir la veritat. Els processos haguts contra certs homes a través de la història afirmen aquesta tesi. Maltraux, home polític i escriptor deia: «Quan hom parla de l'Estat, sempre es creu que aquest és un impostor.» Els recents esdeveniments haguts a Almeria i Barcelona, contradueixen el punt de vista d'aquest senyor, car ha quedat ben patent, que l'Estat, fa ús de la mentida per enganyar el poble. Les paraules porten un segell indefinit dintre el seu contingut, que els homes, els partits i organismes empenen per a justificar una acció; veiem la mentida vestida de seda, reivindicar l'autèntica veritat. La mentida mai no ha estat tan exultada com avui. No es pot donar crèdit a la paraula, mentre hi hagi el dubte d'una incondicional raó. En política, la paraula no té cap sentit positiu, car el que és deia ahir, avui no té la mateixa consonància; les afirmacions canvien segons els homes, els fets i les situacions, no importa que avui és digui el contrari que ahir; és una raó política que s'imposa. Política segons el diccionari diu: que «és l'art de governar els pobles». Si constatem les dictadures que existeixen en el món, podem dir amb tota clarividència, «que és l'art d'enganyar els pobles». És la mentida personificada per la força.

Un humorista francès deia: «La mentida és una falsa veritat». Aquesta funciona sense cap escrúpols, al marge de la sinceritat, puix que és un precedent històric.

La mentida va fer assassinar Francesc Ferrer, Sacco i Vanzetti molts altres que foren necessaris per que els Estats continuïn a mantenir llurs privilegis, sense donar importància a totes aquestes injustícies.

La informació és una font permanent de confusió. Certes notícies són llançades al vol, sense que siguin verifi-

cades en la seva autèntica versió: la premsa, la radio i la televisió, participen en aquest joc, obeint al sistema i als seus capricis. Quantes afirmacions són llançades al carrer per desprestigiar certs homes. I, a través d'ells, els organismes a que pertanyen. El cas de la «Scala» és el més eloqüent d'aquesta «sagrada tradició», de construir una bastida per a propulsar certs homes al fons de les presons, sense que llur innocència sigui escoltada per una justícia condicionada. És la prova que el crim és legalitzat a la conveniència dels interessos creats.

Es denigrant, que a la llum pública, un ministre hagi de baixar tants esglavons per condemnar unes idees, que no tenen res a veure amb la paròdia que aquest Sr. ha vulgut edificar amb l'assalt del Banc Central de Barcelona. ¿En quina situació queda «la democràcia» després de les declaracions d'aquest Sr.? Si algú ho pot explicar que aixequi el dit i obri la petita porta i ens il·lustri aquesta negació. No és nou aquest precedent; altres camàlics de la política en altres ocasions han volgut posar dret el que no es pot tenir dempeus. La política espanyola sempre ha estat el portaveu de l'irracional i de la provocació envers les classes laborioses. Les declaracions del Sr. ministre, la veritat era voler embrutar el que avui encara té un valor positiu com són les idees anarquistes, davant les galimaties de l'Estat. Segurament que aquest Sr. és un fervent catòlic i ha tingut «por» d'ofendre els preceptes religiosos. El seu verb tendenciós és en contradicció amb les seves creences morals, més no, amb els seus interessos i les conveniències materials del sistema, en dir que foren els anarquistes els qui saltaren el Banc Central al crit de «Viva Cristó Rey».

Acabant la roda de premsa, estem segurs que aquest Sr. se'n va anar a dormir tranquil·lament, conscient d'haver acomplert el «seu deure». Com aquells que van llançar la bomba H a Hiroshima. No senyor! La democràcia no s'escriu d'aquesta forma; vostés venen la droga a la claror del dia, intoxicant l'opinió, amb la complicitat de tots els interessos capitalistes.

La mentida apareix durant el curs dels «golpistes» del 23 de febrer, on veiem

que no són tots els que eren, ni els molts que es van escapolar pels taulats de la providència.

El poble espanyol encaixa els cops més severos; té les espatlles molt amples. Llàstima d'aquell llunyà 19 de juliol on l'esperança va obrir la finestra amb tota la grandesa. ¿Quan l'espasa de Damocles caurà de nou damunt el cap dels mercaders de l'absolut per acabar amb la mentida?

La C.N.T. i les idees anarquistes sempre han tingut els «favors» successius dels governs que han imperat a Espanya, puix que constantment li han prodigat els cops més violents, per mitjà de les lleis establertes, amb el fi d'exterminar-la. Cosa prodigiosa: la C.N.T. ha sobreviscut malgrat l'opressió de l'Estat. La provocació ha estat constant, mes la C.N.T. ha sortit vigorosa malgrat les repressions desencadenades contra d'ella. Avui, encara, tots els partits polítics i sindicats sense distinció, de la flamant democràcia, són els seus adversaris. El seu apoliticisme sempre ha fet front a totes les travetes que els escanyolits de la política li han volgut oposar, per frenar l'impuls de la classe treballadora.

Mentre que la mentida existeixi, nosaltres estarem presents en la lluita per a defensar la veritat, contra la mentida que vol esclavitzar l'home.

F. ROLDAN

Le Directeur de la Publication :
Roc LLOP

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Chosy-le-Roi
C.P.P.A.P. n° 1686 D 73.

terra lliure

MENSUEL
PRIX : 1,00 F.

Butlletí interior de l'Agrupació
Catalana C. N. T. (3a època).

Nº 71
Paris, Nov. - Dec. 1981

Germinal ESGLEAS

La personalitat de la talla del desaparegut Germinal, no es pot resumir en unes poques ratlles del nostre butlletí. N'ha parlat la nostra premsa de l'exili i la de l'interior del país, amplament. Però no s'ha dit tot encara de l'home i del militant anarquista. Abarca més de mig segle la seva vida de lluitador. Home senzill i íntegre, polimitzador davant els seus adversaris era capaç d'esbrinar un problema, durant hores i hores i desgavellar els atacs dels seus adversaris, amb la serenitat reflexiva de pensar i de dir que el caracteritzava. Defensà l'ideal amb la ploma i la paraula i no es torçà mai en el seu caminar ideològic. Fou exemple a seguir i la joventut haurà d'emmirallar-se en la seva conducta exemplar.

A l'enterrament, acudiren companys d'Espanya i de totes les contrades de França.

La valenta Frederica, ultra el seu sentiment, per tan estimada pèrdua, féu prova de la seva força de voluntat davant aquest tràngul tan terrible. A ella, a Vida i Germinal i família tota, el sentit condol de TERRA LLIBRE.

Envigorir les publicacions anarquistes, una tasca ineludible

D'un temps ençà s'ha produït una renaixença de les publicacions llibertàries, bé de caire orgànic o independents, tot venint a omplir un buit comunicacional de més de quaranta anys. Benvingudes. Però a la meua manera de veure-ho, aquest esforç (econòmic, físic i intel·lectual) que implica el fet de posar en marxa qualsevol revista o diari no ha estat del tot reeixit, fonamentalment perquè entre els grups, grupúsculs i sindicats de casa nostra ha predominat una afany irreflexiu i desmesurat a treure de qualsevol manera un «òrgan d'expressió», car ha prevalgut la quantitat per damunt de la qualitat, i d'aquesta manera els esforços han resultat dispersos i malaguanyats. Massa butlletins que res no diuen (o ben poc), massa revistes que no són altra cosa que un recull, a vegades heterogeni, de treballs ja editats en altres publicacions... i el pitjor del cas és que tot aquest barrim-barram ha costat temps i diners.

Val a dir que no totes les nostres publicacions pateixen del mateix mal. Algunes n'hi ha que han estat elaborades amb seny i esment, però malgrat ésser ben encarrilades no gaudeixen encara del nivell cultural-ideològic que el pensament anarquista reclama. Tot i així, és ben curiós com en els nostres mitjans, segons certa opinió bastant generalitzada, hom pensa que aquestes revistes o periòdics tenen un nivell «massa elevat» i un llenguatge «excessivament culte». I aleshores assabentats com estem dels límits i imperfeccions de les nostres publicacions i del llarg camí que els resta encara per assolir la fita cultural i intel·lectual escaient, hom es demana com és possible que els militants d'enguany puguin diferir a tal extrem dels militants d'abans, perseverants lectors de revistes com «Estudios», «La Revista Blanca», «Tiempos nuevos», etc., la qualitat i vàlua intel·lectual de les quals estava molt per damunt del de les publicacions d'avui i ningú no es lamentava aleshores ni de

llur llenguatge ni de llur nivell cultural, ans al contrari, hom es mostrava ufanós i satisfet que els vehicles d'expansió de llurs idees obtingueren semblant vigoria. Era l'única manera de què disposava la classe obrera per redimir-se de la ignorància, a la qual era condemnada per la burgesia, i poder assolir un dia l'emancipació integral que hom esperançava. La Revolució s'havia de fer primer en els cervells, pensaven. Això, els nostres companys d'aleshores ho tenien molt clar, tot i posseint menys recursos culturalitzadors que enguany sabien treure'ls més profit.

La gent avui ha esdevingut més mandrosa, a penes sent la necessitat de llegir, tot i estant més preparada per fer-ho, s'estima més que les coses se'ls donin mastegades i a poder ser «digerides», per tal de no haver d'esforçar-se gaire. Per tots aquests motius, resulta més senzill asseverar que les nostres publicacions «volen massa alt» — quan de debò va arran del terra — que emprendre un esforç autoformador, propi d'anarquistes encuriosits per avançar vers una superació personal que mena a l'alliberament col·lectiu.

Cal plantejar-se seriosament si resigurar-se amb que les nostres publicacions no es desempelleguin mai de la mediocritat, aptes només per a les mitjanes, pot ajudar a engrandir el pensament llibertari. Si ens fa por envigorir el nostre llenguatge i enriquir la nostra cultura, val més que deixem de banda els ideals emancipadors perquè mai no aconseguirem fer de nosaltres mateixos homes defintivament lliures.

GERARD JACAS

40 P. 10112

ELS FETS HISTORICS

El passat es confon amb el temps, i esdeveniments es perden, malgrat que la història fa els esforços necessaris per mantenir la claror dels fets.

Mes avui, els criteris volen desviar el resultat, quan fan l'apologia d'aquell gloriós 19 de Juliol; volen fer creure que els seus partits, que molts d'ells aleshores no existien, tots volen portar l'aigua al seu reguerot, tot dient haver contribuït a la conclusió d'aquella memorable gesta. Per sort, avui encara queden testimonis per afirmar la veritat, per il·lustrar aquella Revolució a través els anys.

No senyors: somnieu quan dieu que va ser el vostre partit el protagonista d'aquell esdeveniment. No senyors: el vostre camí es perd dins els esbarzers. Per donar la claror i objectivitat a la història, repetirem a TERRA LLIURE, les respectueuses paraules que va dir en Lluís Companys en aquells moments, una vegada ofegada la sublevació feixista a Catalunya i en particular a Barcelona: quan va dir a les organitzacions C.N.T.-F.A.I.: «vosaltres heu guanyat la lluita derrotant les forces militars que volien anihilar les llibertats d'Espanya i de Catalunya. És a vosaltres que us devem la victòria. Joestic incondicionalment al vostre servici». Donant crèdit al que va ésser el primer home polític de Catalunya, si resumim les seves paraules, no poden ésser més justes i més eloqüents; la confirmació d'aquell home que va comprendre la importància i la bravesa de tots aquells homes que van lluitar per barrar el pas al feixisme. La resta és palla mullada.

No volem passar factura de cap classe, seria ferir tots aquells que van caure per una causa humana, prenent les armes. dies abans del 19 de Juliol per a vigilar el cop facciós que es preparava. A aquells homes els guiava l'entusiasme ideològic de llurs conviccions; tots aquells homes no van vacillar un instant a morir per un ideal.

Quan veiem, encara avui, les fotografies d'aquells dies passats, a través d'elles, sols veiem als vehicles, les sigles C.N.T.-F.A.I., ço que demostra que aquestes organitzacions varen ésser la força més preponderant d'aquell moviment.

Reconeixem que amb aquell conglomerat popular hi havia també homes de totes les tendències, que van sentir la imperiosa necessitat de lluitar per fer front a la reacció.

La Confederació Nacional del Treball reivindicava l'haver iniciat els principis de

la Revolució Social, en crear les col·lectivitats d'indústria i dels camperols, i donar un altre caire més equitatiu a la societat.

No vinguin ara els profetes de seca a voler-nos donar gat per llebre i reivindicar el que va ésser l'obra dels obrers ibèrics; no volem deixar trepitjar la veritat i fer surar la mentida; no és just de dir no importa què. És un insult racional d'hipocresia de desvirtuar la realitat, perquè el partit surti avantatjat d'aquells fets, i influenciar la ignorància. El 19 de Juliol va ésser la Revolució; sols aquells que van lluitar poden reivindicar-la. Per això no transigim ni un pam davant la confabulació política, no podem deixar en silenci la veritat dels veritaders participants. Un poc més d'honoradesa senyors, i que no deshonorin, aquells que sempre van lluitar perquè la Revolució arribés al seu fi.

Franco també va emprar d'aquest mètode perquè les sigles de les nostres organitzacions no apareguessin a la llum del dia. Avui encara hi ha fervents adeptes que tenen interès a deixar el món a les fosques.

ROLDAN

Nocturn breu

Jo he vist plorar la nit
i he vist com l'horitzó
eixugava les llàgrimes
del cel.

I l'infinit, allunyant-se
encara; és com si tingués
por; i m'ha deixat tot solt.
Després, fins tu te n'has
anat, i les estrelles com
estels meravellosos de contes
de joguina, han estat
sublims llàgrimes de sinceritat.

I he vist plorar la nit, la
nit que tu buscaves,
dins l'ànima gràciosa
d'un gran cor ple de vida
com la flor atraient
de llum i melangia.

Nit de gran juventut,
de goig i fantasia
que curta m'ha semblat
Nit més un gran record.
Nit més un gran silenci.

Però...
Jo he vist plorar la nit
i he vist com l'horitzó
eixugava les llàgrimes
del cel.

EVA

NECROLOGICA

Ens hem de plànyer de la mort, a Pont de Maye (Gironde), de la que fou companya de Pompeu Rosquilles, vell militant del Ram de la Fusta — barri de les Corts —, amic de sempre de TERRA LLIURE. El nostre condol per la pèrdua de la seva companya Lina.

Le Directeur de la Publication :
Roc LLOP

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.
C.P.P.A.P. n° 1686 D 73.

Veremes

En els darrers dies de l'octubre i primers dies de novembre, les veremes ja son ben avançades i el Roselló fa flaire de raïms acabats de collir. Most fresc que encara no és vi.

Els espanyols passen per Figueres, arriben a l'estació de Perpinyà. De gom a gom. No es parla català. Ni tampoc francès. Es castellà variat. Segons de quina regió vénen.

Dels meus temps, tot ha canviat. Ales-res, tots arribaven, amb sacs i farcells, plens de coses heterogènies. Avui, és tot net, polit. Ben pentinats i afeitats, els homes. Netes les dones. Vestides amb batetes i davantals nous. La joventut, variada. Com els seus colors. Faldilles petites, Tothom amb pantalons. D'aquells que recorden l'Amèrica del «far west», els darreres cenyits. Els davants, el mateix. Les noies només. Perquè els nois, van un xic espitregats, amb el coll de la camisa obert per presumir els primers pels del pit. Això fa esnob i una mica més baronivol.

Renoi quin guirigall a l'estació!...

Tothom parla. Tots criden. Les males noves i els sacs són d'aquells que semblen de cuir.

El riure de la joventut sempre és bonic. Recorda els cants dels ocells. Les flors de la primavera. Els verts de la tardor. Amb caigudes de sol vesprada, amagant-se darrera el Canigó.

Quin goig sentir el xivarri de tota aquesta gent. Arribats per treballar dur, durant un més, i arraconar sous per l'hivern. Fan molta falta. Sobretot en aquest temps en que hi ha tanta gent malalta, amb això de l'oli de colza, barrejat de matèries grasses emmetzinades que maten els pobres que no tenen diners per a comprar-ne del bó. D'aquell que en diuen «puro de oliva»

Espanya està tan mal, que els pobres moren. Ja n'hi han quasi 200 i més de mil a l'hospital, a causa d'allò que en diuen «el síndrome tòxic». Nom que no ens diu gairebé res, però sabem que els pobres moren.

Tota aquesta gent de l'estació, riuen i parlen amb veu alta. Els petits van pel mig de les cames dels grans. També ajudaran a la Mare a collir els raïms.

Cansats, tornaran a casa. Allà, pels racons d'Espanya. On viuen els trampistes criminals, dedicats a vendre gat per lle-

bre, com la intoxicació dels musclos de la mar aquesta setmana. Més de 500 famílies. Tot podrit. Els escarxadors de carn clandestins. Trista herència de la mentalitat franquista.

Ningú no els dirà res. Inventaran un altre negoci per matar més pobres. I un altre i encara un altre. I aixis successivament. Fins que el poble, en comptes de riure solament, sàpiga també enfadar-se i anar de dret a l'exterminació física d'aquests grans assassins.

VICENÇ SOLER

En Josep Vicens, compositor, animador cultural i home d'idees avançades

Vull tocar en aquest singular homenatge popular de L'Escala al seu compositor i músic «Xaxu» les facetes ideològiques i culturals que resten desconegudes del gran públic. Amb això no vull pas fer cap apologia de la seva profunda personalitat, únicament vull clarificar la història social de L'Escala de finals del segle XIX i de la primera meitat d'aquest segle, tasca important per als estudiosos i justícia del poble que encara avui està intoxicat per la «història oficial» de flors i violes i prou. El «Xaxu» havia nascut en una època en què a L'Escala les idees republicanes federals feien furor i per això les seves inquietuds socials o polítiques s'acostaren cap a la bandera federalista d'en Pi i Margall i tot aquest ampli moviment de la Primera Internacional dels Treballadors (A.I.T.). Per això s'inclina cap al corrent més avançat del moviment, és a dir, poco a poco el «Xaxu» es tornà libertari.

En la seva perruqueria, lloc conspiratiu i d'aplegament de les inquietuds culturals més avançades, como ja tothom sap que passava a la maporia de les perruqueries catalanes d'abans del 1939, el «Xaxu» hi tenia penjats cartells inconformiste i un retrat d'en Pi i Margall, ex-president de la República que en la seva joventut havia escrit el llibre «La reacció y la revolució» on es declarava «ateu» i «anarquista» i era el traductor al castellà de les obres del famós socialista libertari francès Pierre-Joseph Proudhon.

Però la part més important de la seva tasca progressista i humanista fou la

GELAT DE VAINILLA

Caminem dins un gelat de vainilla, massa atmosfèrica que envolta la ciutat. No hi ha notes d'aire que musiquin el nostre rostre, i la massa es va fent humida i espessa fins arribar la foscor.

Llavors se'ns permet a tots de sortir del nostre etern embolcall.

Respirem: fFf, fFf, fFf... semblen pallones deixades anar i ens costa arrancar el vol, sorpresos de la nostra lleugeresa. Correm, saltem, volem, brinquem: som lliures. Estem fells de fragilitat.

Tot el que se'ns feia llefiscós és ara fort i agradós.

Els objectes van agafant forma mentre surten de les ombres, amb lenta, però segura consistència. Poc a poc es diferencien per la seva fortalesa que els comunica el fred dels primers estels.

Es el despertar d'un llarg silenci de fang.

Les darreres gotes de gelat de vainilla, que ja han lliscat per les nostres cames, s'acaben d'endurir sota els nostres peus.

Caminem. Estem vius: ho sabem perquè en sentir el fred se'ns deixa tremolar.

ROSA

que desenvolupà en l'Ateneu d'Art i Cultura, en el carrer de la Torre, en la mateixa casa on abans hi havia el Centre Republicà Federal de l'Escala. En aquest Ateneu Popular, i avançat «Xaxu» mereixen un lloc fonamental en la seva biografia i van paral·leles amb la seva gran obra sardanística musical.

Aprofitaré aquestes ratlles d'introducció històrica i social de L'Escala i del nostre «Avi Xaxu», puix jo el vaig conèixer quan ja era ancià pocs anys abans de morir, per oferir-me a iniciar els estudis i aplegament de documentació i bibliografia per escriure la seva biografia sempre que la seva família i el poble de L'Escala cregui convenient que prengui aquesta responsabilitat històrica, però a mi m'agradaria per dues raons: estic començant els apunts per a una història social de L'Escala desde la revolució francesa amb l'estada a L'Escala del diputat exilat jacobí Josep Cassanyes, de Canet del Rosselló, fins al triomf franquista de març de 1939, i sento una profunda admiració per l'obra del «Xaxu» i combrego plenament en les seves mateixes idees i inquietuds socials i culturals.

Miquel-Didac PINERO i COSTA

(Publicat al llibre del «VI Aplec de la Sardana de L'Escala»).

GEORGES BRASSENS

Voldriem dir moltes coses de Brassens. Les mereix. El recordem i estimem. Pels refugiats espanyols, tingué sempre una simpatia i un afecte admiratiu. I més encara, per la C.N.T. exilada, a la que digué present, mantes vegades, als «Galas» que aquesta organitzava a la Mutualité de Paris. Passà pels mitjos anarquistes. Ho era de temperament. Però ell era lliure com els ocells, i no podia encaixonar-se en una disciplina. Necessitava cantar. I passejar-se abraçat a la seva guitarra, per a dir com a poeta el que sentia. I ho deia amb sentiment i un xic «nrufat», diriem. Ens resten els seus poemes a llegir i rellegir. I a escoltar els seus discos emocionants, per a sentir-lo encara viu entre nosaltres. Per llei natural, mort el cos. Però la poesia resta viva. El salut de TERRA LLIURE, Georges.

UN ALTRE BON COMPANYY DESAPAREGUT

El dia 17 del mes de setembre passat va morir a Montauban Alfons Vila, després d'una llarga i dolorosa agonia. Originari de Calonge, al Baix Empordà, aquell company, que ens deixà a l'edat de 81 anys, havia militat tota la seva vida a la nostra organització, i havia estat un fidel amic i lector del butlletí TERRA LLIURE. Era l'oncle d'un altre confederal desaparegut feia ben pocs mesos, i habitant com ell a Montauban: l'Herachi Riaza, un altre d'aquells fills de Calonge que tant havien donat i fet pel moviment confederal i llibertari.

TERRA LLIURE expressa la pena de tots els cenetistes, a la seva companya Quimeta i altres familiars.

EL JOC DE LES SIGLES

Sembla que als governants els faci vergonya de referir-se als països miserables amb sigles que diuen clar llur estat, com si el fet de canviar-les pugui resoldre el més petit problema, han decidit d'anomenar-los amb les sigles: P.M.D., Països Menys Desenvolopats.

El discurs del senyor Mitterrand a la O.N.U. entra dins els primers cent dies presidencials i tots els sociòlegs, polítics, literaris, economistes, etc., etc., l'han estudiat, criticat i autopsiat. Els resultats li són favorables o contraris, segons les posicions de tot calre i la pertinença religiosa o filosòfica dels crítics.

El treball del nou President francès té punts positius. També quelcom de negatiu, si estudiem l'actitud dels socialcomunistes al Poder respecte de l'Església, l'Exèrcit, el Patronat i altres estaments. Però, avui tan sols ens referirem — molt breument — a l'interès que ha despertat l'esmentat discurs referent als P.M.D.

Sospesant d'un costat i d'altre les diverses opinions, considerem plenes de sentit comú les reflexions del delegat permanent del Sudan a la Unesco. Segons aquest senyor, la Unesco ha parit un «sublime eufemisme», batejant una vegada més els països miserables, en donar-los-hi ara el nom de P.R.M.

Això és com ficar una manxiula damunt un gra infectat pensant que es curarà perquè els embolics són més bonics. El fet és que les absurditats, apareixen una mica per tot arreu confirmant la frustració perillósament creixent del «Tercer Món».

La paraula «solidaritat» tant repetida i tant i tant sense tò ni só a la Unesco, ha perdut el sentit veritable i sols serveix a la Comunitat per a donar-se bona consciència sabent — des de fa molts anys — que tots els discursos solament són fets per a mantenir el *consensus* general.

El *consensus* té bons servidors arreu del Món. Espanya ens en dona exemples característics. El govern fa el que vol, puix que gaudeix de l'acord de l'oposició. Aquesta confirma així la seva pròpia inutilitat i — dins el pla internacional — la incapacitat de posar en joc els mitjans que posseeixen els països rics per tal de resoldre la catastròfica situació dels P.M.D.

No manquen absurditats il·lustrades — per exemple — pel fet que la Líbia (entre d'altres P.M.D.) despilfarrí milers de milions de dòlars per tal de fer la guitarra als seus propis veïns, malgrat que tots ells tenen la mateixa religió i s'agenollin davant el mateix déu.

Es fàcil de comprendre que la misèria

mundial existirà mentre continuï la violència colonialista i colonitzadora dels països rics damunt els pobres i dels fanatismes potents sobre els fanatismes febles. El que cal, és ajudar els pobres i els febles a satisfer les necessitats més peremptòries incrementant el desenvolupament científic i tècnic que permetrà de trobar aigua i els elements adequats per a enriquir la terra i posar-la al servei de tota la Societat per tant d'allunyar els desastres de la fam física.

Per a posar terme a la fam intel·lectual i espiritual, cal implantar escoles per tot arreu perquè, des de la infància, l'home aprengui a viure sense por de cap déu i controlar racionalment l'absurda proliferació humana, una de les grans causes de tota mena de misèria... Cal, en fi, capgirar el món polític, econòmic i social actual.

A nosaltres, perquè definim senzillament el que pot ésser una Societat humanitària i humanista, se'n considera com a «utopistes tocats del bolet» i allunyats del realisme polític i social que governa el Món.

«Eppur si muove», va dir el filòsof. Continuem el nostre camí ben oposats al «realisme consensual» dels governants i de llurs còmplices que menen el Món cap el desastre final.

FERRAN FERRER

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del número 70: 1.760,77 F.

Brugués Joan, Mane, 30; Un del 90, Lamotte Beuvron, 100; Laborda F., París, 20; Palacios, Garges, 14; Pujadó, Le Havre, 10; Vidiella, Drancy, 10; Madeleine Lamberet, Paris, 30; Santamaria, Drancy, 10; Roldan, id, 10; Llop R., Paris, 20; Fernández (I), id, 50; Peralta B., id, 20; Un de la Comarcal de Berga, 50; Amela, Raisac, 20; Ripoll S., Villanblard, 100; Agrupació de Lyon, 100; Bages, Stains, 30; Cortés F., Beaucaire, 50; Adell, Charleval, 20; Parra, id, 20; Torrent, Clairà, 30; Montserrat Ardevol, Mora d'Ebre, 20; Oliveras P., Combs la Ville, 25 francs.

Total 2 549 77

Despeses:
Impressió del nº 70: 1 096 75
Expedició: 424 19
Gastos: 20 00 1 540 00

Escreix: 1 008 83

Manque a pagar el present nº.

El Bossa